ION BĂIEŞU

Sursa

Piesă în două părţi (şase tablouri) şi un epilog

Cuprins

PERSONAJE.....3

PARTEA I.....4
Tabloul 1 „Puneţi mâna şi gândiţi!”.....4
Tabloul 2 „Dudul sau gutuiul?”.....17
Tabloul 3 „O dragoste mai găseşti, dar un prieten - ba!”
.....25

PARTEA a II-a.....36
Tabloul 4 „Fiat lux!”.....36
Tabloul 5 „A mai trecut un an din viaţa mea!”.....52
Tabloul 6 „Veni, vidi, vici”.....58
Epilog.....64

PERSONAJE

MILIŢIANUL
DIDI
TASE
NINO
DIRECTOAREA
SOFRONIE
ZARE
PROCURORUL

IVENIŢA
GHEORGHE
DORU
DORA
BUDIN
SECRETARA
COSTICĂ

PARTEA I

Tabloul 1
„Puneţi mâna şi gândiţi!”

O încăpere nu prea spaţioasă, într-o casă de ţară. E camera pentru oaspeţi, cu un pat, o masă, o ladă veche şi sculptată, cu velinţe, carpete ţi ştergare cusute cu arnici, cu preşuri colorate pe Jos. Gazda, Iveniţa, o femeie dolofană şi zdravănă, de circa cincizeci de ani, aranjează lucrurile prin cameră. Apoi intră Gheorghe, soţul ei, un bărbat înalt şi blând, de aceraşi vârstă. Are o raniţă în spinare şi o puşcă de vânătoare.

IVENIŢA: Tu erai?
GHEORGHE: Eu eram. (*Se aşază pe un scaun şi-şl aprinde o ţigară*.) Unde e inginerul?
IVENIŢA: La dracu’ să-l cânte. S-a dus pe râu. De ce mi l-ai adus pe cap pe nebunu-ăsta?
GHEORGHE: Cine ţi-a spus că e nebun?
IVENIŢA: Nu trebuie să-mi spună nimeni, am văzut cu ochii mei.
GHEORGHE: Adică?
IVENIŢA: Alaltăieri l-am găsit în grădină culcat între bălării şi uitându-se în pământ. „Ce faceţi aici, domnu’ inginer?” l-am întrebat. „Nu mă deranja, mi-a zis el. Mă uit să văd rum creşte firul ierbii”. „Dar de ce faceţi

asta?” l-am întrebat. Şi el ce crezi că-mi răspunde?

GHEORGHE: Că aşa i-a spus doctorul.

IVENIŢA: Da. Ca să nu-l mai doară capul. Ţi-a spus şi ţie?

GHEORGHE: Mi-a spus. E astenic. Boală boierească.

IVENIŢA: Ascultă, că n-am terminat. Ieri-noapte — tu dormeai tun — aud buf-buf în curte. Ies repede, şi mă iau cu mâinile de cap. Ce crezi că făcea? Luase un topor şi ne tăia aracii pentru vie pe care dădusem un curcan de cinci kile jumate. Ştii ce mi-a zis? Că tăiatul lemnelor este o muncă recomandată de doctori, ca să-ţi ia gândurile. Azi-dimineaţă, când dădeam mâncare la păsări, vine să-mi spună că vrea ciorbă de cocoş. „Păi, îi zic, să mă duc prin sat să vă cumpăr unul”. „Nu, zice el, eu îl vreau pe-al dumitale, că e mare şi frumos”. „Păi nu-l tai, zic, nici pe-o mie de lei, pentru că îl am de zece ani şi mi-e drag de el”.

GHEORGHE: N-ai înţeles? Cocoşul nostru îl trezeşte noaptea din somn şi vrea să scape de el. Mi-a zis c-o să-i sucească gâtul.

IVENIŢA: Nu poţi să-l duci la altă gazdă? Într-o noapte, cine ştie, ne dă foc la casă.

GHEORGHE: Ajutăm şi noi un suflet de om necăjit. A muncit mult, e obosit, trebuie să se refacă. Doctorul i-a zis să stea o lună de zile într-un sat liniştit, să bea lapte proaspăt, să nu facă nimic, să doarmă mult.

IVENIŢA: De ce nu ia buline dacă vrea să doarmă?

GHEORGHE: Păi aici e chestia, că el vrea să se vindece fără medicamente, cu ajutorul naturii. Asta e ultima găselniţă a medicinei moderne: aer, mişcare, linişte, vitamine. Acum vreau să-l iau la vânătoare. Îl duc sus, la cabană, îi pun o puşcă în mâini şi ne aşezăm la pândă. Poate venim cu un căprior, cu un mistreţ, cu o cioară, ceva, nu ne întoarcem cu mâna goală. Fă-i un pachet cu mâncare.

IVENIŢA: Mă duc să-i fac. (*Se uită pe fereastră.*) A venit. (*Iese.*)

(*Intră Doru, un bărbat mărunţel, palid, de circa 30 de ani. E nemulţumit, încruntat.*)

DORU: Salut. Care-i baiul, primare?
GHEORGHE: Ce mai faci?
DORU: Fac pe dracu'! Nu pot să-nchid un ochi nici ziua, nici noaptea. De ce?
GHEORGHE: Până te obişnuieşti cu odihna.
DORU: La aer stau, lapte beau, plimbări fac... Ia să vedem ce mi-a mai spus doctorul. (Scoate o hârtie din buzunar.) Să privesc cum creşte firul ierbii. Aiurea. L-am privit o juma' de zi, nici nu s-a clintit. Poveşti. După părerea mea, toate plantele cresc numai noaptea, pe furiş, când nu le vede nimeni.
GHEORGHE: Sunt ruşinoase.
DORU: Probabil. Ce mai zice doctorul? (*Se uită pe listă.*) Pescuit. Am fost şi la pescuit.
GHEORGHE: Şi?
DORU: Am aţipit cu undiţa în mină şi, când a tras peştele, m-am speriat şi-am căzut în apă. Plus că mi s-a agăţat un ac de ureche. Uite-l aici, trebuie să mi-l scot. Aveţi dispensar?
GHEORGHE: Avem.
DORU: Ce mai zice doctorul? Să mă las de fumat. M-am lăsat.
GHEORGHE: Şi cum te simţi?
DORU: Îmi vine să muşc. Cine-a adus tutunul în Europa? Columb?
GHEORGHE: Da, parcă el.
DORU: Şl cafeaua?
GHEORGHE: Probabil tot el.
DORU: Cred că i se răsucesc oasele în mormânt de cât l-am blestemat.
GHEORGHE: Câte cafele beai şi câte ţigări fumai?
DORU: Păi să-ţi dau un exemplu. În ziua când mi s-a făcut

rău... Ţi-am povestit?

GHEORGHE: Nu.

DORU: Aveam un proiect extraordinar de urgent, ne pusese ministrul sula-n coaste, îl vroia a doua zi, mort-copt. Am lucrat până la patru dimineaţa. Zic: ce să mă mai duc acasă, mă culc pe canapea, în biroul şefului. N-am putut să dorm, bineînţeles, băusem opt cafele, aşa că am lucrat mai departe. Dimineaţa, la şapte, vin colegii, colegele, se uită la mine şi-mi zic: „Măi, tu eşti cam palid”. Zic: „Am dormit prost azi-noapte”. „Du-te acasă, îmi zic ei, odihneşte-te şi vii după-masă”. „Lasă, zic eu, mă simt bine”. Tipii ce fac? Anunţă şeful, şi şeful cheamă doctorul. „Ce vreţi, dom’le, cu mine, n-am nimic, sunt sănătos tun!” — am ţipat eu, furios. După care ce crezi că am făcut?

GHEORGHE:Ce?

DORU: Am leşinat în braţele doctorului. (*Gheorghe râde*.) M-am făcut şi de baftă.

GHEORGHE: Şi cum ai nimerit la noi?

DORU: Mi s-a dat concediu medical obligatoriu. Subliniez: obligatoriu. După care m-au îmbrâncit, pur şi simplu, afară din Bucureşti. Cică: „Dom’le, du-te unde-oi vedea cu ochii, dar să te întorci sănătos, că avem nevoie de tine”. Drept pentru care m-am suit în tren, absolut la întâmplare, hotărât să cobor unde mi-o plăcea mai mult.

GHEORGHE: Şi ţi-a plăcut la noi?

DORU: Da. Mi-a plăcut că am văzut verdeaţă multă, vaci multe, şi cai. Şi că totul e aşezat frumos, pe vale, şi că toate casele sunt albe.

GHEORGHE: De la gară ai venit direct la mine, la primărie, şi mi-ai zis: „Vreau să închiriez pentru o lună o cameră, o vacă cu lapte şi cinci hectare de linişte”. (*Râde; Gheorghe e un tip vesel, bonom*.) Mi-ai plăcut şi te-am înfiat pe loc”.

DORU: Am văzut o fată în grădină citind.

GHEORGHE: E a noastră. Învaţă pentru facultate.
DORU: La ce dă?
GHEORGHE: La construcţii.
DORU: Ingineria e grea. De ce nu face o limbă străină?
GHEORCHE: Ea a ales. Auzi? Am venit să te iau cu mine pe munte.
DORU: Ce să facem acolo?
GHEORGHE: Ne odihnim, vânăm.
DORU: Ce vânăm?
GHEOHGHE: Am luat bon pentru un căprior. Mergem, îl împuşcăm, pe urma facem o frigare în aer liber, bem un vin roşu...
DORU (*încruntat*): Ce ziceai că împuşcăm?
GHEORGHE: Un căprior. Căprioarele sunt interzise pentru vânat.
DORU: Căpriorii, nu?
GHEORGHE: Nu, că şi-aşa sunt prea mulţi.
DORU: Şi de ce să-l împuşti pe căprior?
GHEORGHE: Ca să-l mâncăm.
DORU (*cercetează arma de vânătoare, se uită pe vizor, ocheşte un vânat imaginar etc.*): Auzi, ştii ce v-aş face eu vouă, vânătorilor, dacă aş avea putere?
GHEORGHE: Ce?
DORU: Le-aş da animalelor câte o armă şi le-as zice: „Fugăriţi-i pe vânători şi, când îi prindeţi, trageţi fără milă în ei! Doborâţi-i!” Cum puteţi să trageţi în vietăţile alea blânde şi nevinovate, pe care îţi vine să le pupi pe bot şi să le dai să bea apă din palmă? Ce suflet aveţi în voi?
GHEORGHE: Omul, dacă nu vâna şi nu pescuia, crăpa de foame, dispărea ca specie. Sau trăia şi acum în copaci, mâncând mere pădureţe.
DORU: De acord, la început omul a vânat ca să supravieţuiască. Dar acum vânătoarea a devenit sport. Ce-ar fi să trag eu acum în dumneata (*întinde arma spre Gheorghe*) şi să zic că fac sport?

GHEORGHE (*enervat*): Auzi, sunt sătul până-n gât de ecologişti de-ăştia fanatici ca dumneata, la care le dau lacrimile de duioşie când văd un pui de găină cu puf auriu şi care, când se aşază la masă, o mănâncă pe maică-sa până la ultimul oscior. Nu-mi plac ipocriţii, ştii?

DORU: Mă rog, eu de vânat nu vânez. Du-te singur. (*Pe această replică intră Iveniţa cu pachetul de mâncare*.) Sunt categoric împotriva a două sporturi: vânătoarea şi boxul.

GHEORGHE: Eşti însurat?

DORU: Încă nu.

GHEORGHE: Înseamnă că eşti şi împotriva femeilor.

DORU: În privinţa lor, n-am luat încă o hotărâre definitivă. Mai adun date.

IVENIŢA: Da' ce vârstă aveţi? Nu vă supăraţi că vă întreb...

DORU: Treizeci şl trei, împliniţi în mai.

IVENIŢA: Când m-am născut eu, tata avea tot treizeci şl trei de ani, dar şi patru copii.

DORU: Când mă fac bine mă însor şi eu. Dacă m-oi face.

IVENIŢA: Vă faceţi. Avem aer bun.

DORU: Într-adevăr, e bun. Când plec, îmi iau o rezervă în geamantan.

IVENIŢA: V-am adus mâncare pentru drum.

DORU: Nu, că nu mai plecăm.

GHEORGHE: Dânsul o împotriva vânatului.

IVENIŢA: Mă rog, cum doreşte.

DORU (*după o pauză*): Am ceva de vorbit cu dumneata, în calitate de primar. Ceva serios.

IVENIŢA: Eu să rămân sau să plec? Poate aveţi secrete.

DORU: N-avem nici un secret. (*Către Gheorghe*.) Auzi, mergând pe râu, la plimbare...

GHEORGHE: Ai văzut ce apă limpede avem?

DORU: Am văzut. Am şi băut din ea. Fii atent ce descopăr, la un moment dat...

GHEORGHE: Ce?
DORU: O moară veche şi părăsită.
GHEORGHE: O ştiu. Proprietăreasa a vrut s-o dărâme, dar am oprit-o eu. E singurul nostru monument istoric.
DORU: Chestia ştii care este? (*Se uită îndelung şi îngândurat la Gheorghe*.) Văzând moara asta, mi s-a aprins un bec în cap.
GHEORGHE: Un ce?
DORU: M-am aşezat pe iarbă şi am stat o oră cu mâna la falcă.
GHEORGHE: Te gândeai?
DORU: Probabil. Ştii cum ne zice şeful nostru... figură mare, dealtfel: „Mă, puneţi mâna şi gândiţi, că vă ia mama dracului!”
GHEORGHE: Zi chestia cu becul. Ţi-a venit vreo idee?
DORU: Exact. (*Conspirativ*.) Îţi spun o chestie care deocamdată rămâne între noi: din moara aia prăpădită se poate face o minune.
GHEORGHE: Am înţeles aluzia. Vrei să ne dai ideea s-o punem din nou pe picioare. Mersi. Ne-a venit şi nouă. Dar ce să măcinăm cu ea? Pietre? Noi avem în total patruzeci de hectare agricole pe care punem porumb pentru animale. Plus că există o moară mecanică la patru kilometri de-aici.
DORU: De ce te-arunci? Ascultă-mă până la capăt. Eu nu vreau să facem dintr-o moară veche o moară nouă. Vreau altceva.
GHEORGHE: Ce?
DORU (*În şoaptă, ca şi cum i-ar spune un mare secret*): O microhidrocentrală.
GHEORGHE: O ce?
DORU: Exact ce-ai auzit.
GHEORGHE: Te pricepi dumneata la aşa ceva?
DORU: Păi asta e meseria mea. Am proiectat până acum şapte hidrocentrale: două pe Bistriţa, două pe Argeş şi trei pe Olt. Fii atent. Din paragina asta de moară o să

scoateţi curent electric pentru tot satul.

GHEORGHE: Avem curent (*Îi arată becul din tavan.*)

DORU: Da, dar o să aveţi curent gratis! Gratis, înţelegi? Curentul vostru, nu al statului. În al doilea rând, din lacul de acumulare o să aveţi apă potabilă în fiecare casă, plus apă ca să irigaţi lunca. Trei avantaje dintr-o dată.

IVENIŢA: Apa ar fi tare bună, că anu-ăsta a fost secetă. Ne-a secat şi puţul, n-am avut cu ce uda grădina.

GHEORGHE: De unde bani?

DORU: Bani pentru ce?

GHEORGHE: Pentru materiale, pentru utilaje.

DORU: Faceţi rost.

GHEORGHE: De fondurile strânse din autoimpunere nu pot să mă ating. Trebuie să terminăm căminul cultural, să asfaltăm strada principală şi să facem o popicărie. Dacă nu rezolv chestiile astea până în primăvară, când sunt alegerile, nu mai iau decât două voturi: pe-al meu şi pe-al nevesti-mi.

DORU (*după o pauză*): Deci, nu te interesează ideea mea?

GHEORGHE: În principiu, da, dar nu acum. Poate la anu'.

IVENIŢA: Să vă aduc câte un păhăruţ de ţuică?

DORU: Eu nu beau.

GHEORGHE: Nici eu.

DORU (*se plimbă îngândurat*): La anu' e târziu... Ştiu eu dacă o să mai fiu peste un an pe-aici?

GHEORGHE: Dacă n-o sa fii dumneata o să fie altul.

DORU: Ascultă! (Înfierbânţându-se.) Chestia asta numai eu o pot face! Numai eu! Şi numai acuma, când sunt liber.

IVENIŢA: Păi n-aţi venit să vă odihniţi şi să vă vindecaţi?

DORU (*enervat*): O să mă vindec. Asta mă priveşte pe mine. (*Către Gheorghe.*) Ştii ce-mi trebuie? Cincizeci de saci cu ciment, zece metri cubi de cherestea şi mână de lucru. Atât. Nimic în plus.

GHEORGHE (*enervat*): Doamne fereşte! De unde să-ţi dau

ciment şi cherestea, când eu aştept repartiţia pentru cămin de două luni jumate?

IVENIŢA: De ce vă certaţi?

GHEORGHE: Nu ne certăm, discutăm. Du-te şi vezi-ţi de-ale tale. (*Iveniţa iese cu discreţie, pentru ca apoi să se întoarcă peste câteva minute cu o strachină plină cu fructe şi să dispară din nou.*) Şi utilajele?

DORU: Care utilaje?

GHEORGHE: Păi cu ce produci curentul?

DORU: Facem rost.

GHEORGHE: De unde? Astea costă bani. (*Doru continuă să se plimbe prin încăpere, muşcând dintr-un măr.*) Plus că-ţi trebuie o groază de aprobări.

DORU: De la cine?

GHEORGHE: În primul rând de la întreprinderea de morărit. Aprobare ca să schimbi destinaţia morii. Pe urmă, de la Consiliul popular, de la Direcţia proiectări şi sistematizări, de la Direcţia apelor, de la dracu' şi de la lacu'! Numai aprobările durează o juma' de an.

DORU: Cu alte cuvinte, ideea mea este excelentă, dar nu se poate realiza.

GHEORGHE: Anu' ăsta e imposibil. Practic, imposibil. (Pauză.) Oricum, îţi mulţumesc că te-ai gândit la noi. (*Se ridică să plece.*)

DORU: Mai stai un pic! Vreau să-ţi spun ceva. Eşti atent?

GHEORGHE: Sunt. (*Se aşază pe scaun.*)

DORU: Tatăl meu a fost inginer. Bunicul meu a fost tot inginer. Ingineri de poduri. La noi, în familie, inginerii e o tradiţie; eu, dacă o să am copii, tot ingineri îi fac. Ştii ce-a zis bunicul odată, după ce terminase un pod despre care toţi spuneau că nu se poate construi cu nici un chip? „Mă, dacă nu faci măcar o singură dată în viaţă un lucru imposibil, geaba ai mai trăit!" Ai înţeles?

GHEORGHE: Ce să înţeleg?

DORU: Vreau să-mi dau seama dacă e ceva de capul meu sau sunt, pur şi simplu, un tâmpit. Ajută-mă să verific

chestia asta. Te rog.

GHEORGHE (*zâmbind*): Pe cuvântul meu că-mi eşti foarte simpatic.

DORU: Dumneata n-ai nimic de pierdut. Nici eu. Eu şi-aşa n-am ce face... De dormit nu dorm, de citit n-am voie... Lasă-mă să-ncerc.

GHEORGHE: Te distrează chestia asta?

DORU: Nu-i vorba de distracţie. Cred că e altceva. O... nu ştiu cum să-i zic... O ţicneală de-a mea... O idee fixă... Du-te la primărie şi adu-mi nişte hârtii.

GHEORGHE: Ce fel de hârtii?

DORU: Nişte adrese pentru materiale. Când e primul tren spre oraş?

GHEORGHE: Peste trei sferturi de oră.

DORU (*îl ridică de pe scaun şi-l împinge spre uşă*): Fugi, că nu mai e timp. Eu mă îmbrac şi vin imediat.

GHEORGHE: Dumneata crezi că nişte adrese se fac aşa, ceac-pac, cât ai zice peşte?! Ce, eu sunt de capul meu aici? Trebuie să discut, să...

DORU: Ştiu, dar acum nu mai avem timp.

GHEORGHE (*întârziind să iasă*): Hârtiile respective trebuie semnate, nu?

DORU: Bineînţeles. Cu ştampilă.

GHEORGHE: Şi dacă-mi iei materialele din cota repartizată pentru cămin, eu ce fac pe urmă?

DORU: Nu iau din cota dumitale nimic. Iau o repartiţie specială.

GHEORGHE (*nedumerit*): Specială?!

DORU: Da. Specială.

GHEORGHE: Cum adică specială?

DORU: Nu te priveşte. Încerc. Am ceva de pierdut?

GHEORGHE: Şi ce zic, concret, în adrese?

DORU: Zici aşa: „Pentru repararea unei mori vechi de peste o sută de ani... în interes turistic...” Bâra... bâra... Ceva confuz, din care să nu se înţeleagă mare lucru. Eventual dă-mi şi o hârtie în alb, ştampilată.

GIIEORGHE: Dumneata vrei să mă bagi la puşcărie?
DORU: Da, asta urmăresc. Du-te.
GHEORGHE (*face doi paşi*): Mă mai gândesc.
DORU: Te gândeşti pe urmă, după ce plec eu. Sau mâine, că e duminică, tot n-ai ce face. La biserică nu mergi, stai în casă şi te gândeşti.
GHEORGHE: Ştii bancu-ăla cu ardeleanul şi cu gânditul?
DORU: Îl ştiu. Le ştiu pe toate. Hai, du-te!

(*Gheorghe iese. Doru începe să-şi îmbrace la repezeală un costum de culoare închisă*.)

DORU (*strigă*): Dadă Iveniţo! Cravata!
IVENIŢA (*intră, speriată*): Dar de ce vă trebuie cravată?
DORU: Cum de ce? Vreau să mă spânzur.

(Iveniţa îi dă cravata, apoi iese. Peste câteva clipe uşa se deschide uşor şi intră Dora, fiica Iveniţei şi a lui Gheorghe.)

DORA: Bună ziua.
DORU: Bună ziua. Cine eşti şi ce vrei? Zi repede.
DORA: Mă cheamă Dora.
DORU: Dora?! Grozav.
DORA: De ce?
DORU: Pentru că pe mine mă cheamă Doru.
DORA: Şi ce-i cu asta?
DORU: Nimic. E o coincidenţă. Geme lumea de coincidenţe. Ştiai?
DORA: Ştiam.
DORU: Pe cine cauţi?
DORA: Pe tata. E aici?
DORU (*aranjându-şi ţinuta*): Da. Sub pat.
DORA: Îl caută cineva. E la primărie?
DORU: Da, dar nu-l deranja. Are nişte treburi în care sunt direct interesat. Înţelegi?

DORA: Nu.
DORU: Ce te uiţi aşa la mine?
DORA: Nu-i voie?
DORU: Nu.
DORA: De ce?
DORU: Sunt bolnav de astenie şi doctorul mi-a interzis să am emoţii şi, în general, să fiu tulburat.
DORA: Şi eu te tulbur?
DORU: Încă nu, dar există riscul. Pleacă, s-ar putea să intre maică-ta.
DORA: Şi dacă intră, ce?
DORU: Nu vreau să-şi închipuie că...
DORA: Că ce?
DORU: Că încerc să te corup.
DORA (*se aşază*): În ce sens?
DORU: În sensul că... Auzi, pui prea multe întrebări pentru vârsta ta.
DORA: Păi dacă nu-mi răspunzi clar.
DORU: Ce să-ţi răspund?
DORA: Cum mă corupi... Cum...
DORU: Ascultă, tu nu eşti prea zdravănă la minte. Îţi arde de prostii. În loc să înveţi, să te pregăteşti...
DORA: Unde pleci?
DORU: În misiune.
DORA: E secretă?
DORU: Deocamdată, da.
DORA: Dacă-ţi pui cravată înseamnă că e ceva oficial.
DORU: Când mă întorc, îţi spun tot, dar acuma trebuie să plec, ca să nu pierd trenul.
DORA: Şi când te întorci?
DORU: O zi, două, trei... Depinde. S-ar putea să lasă o chestie grozavă.
DORA: Serios?!
DORU: Pe cuvânt. Mă ajuţi?
DORA: Dacă pot.
DORU: Din moment ce vrei să te faci ingineră, poţi.

Eventual, te fac adjunctă.
DORA: Da?! Grozav. Să-mi aduci ceva.
DORU: De unde?
DOR A: De-acolo, de unde te duci.
DORU: Ce să-ţi aduc?
DORA: Ceva... Orice... Dar nu un obiect. Altceva...
DORU (*îngândurat*): Bine. Am să-mi notez. La revedere. (*Iese. Dora rămâne câteva clipe în scenă. Doru se întoarce, grăbit.*) Mi-am uitat mapa. (*O ia şi pleacă spre uşă.*) Un intelectual fără mapă e ca un ţăran fără... (*Grăbit.*) Gândeşte-te la o comparaţie... (*Iese.*)
DORA (*concentrându-se de-adevăratelea*): Un intelectual fără mapă e ca un ţăran fără... Fără ce?
IVENIŢA (*îngrijorată*): Dora, scumpo, vezi, ai grijă, că omuăsta nu-i prea sănătos la minte...
DORA: Cum adică să am grijă, mamă?
IVENIŢA: Adică să nu asculţi tot ce spune el.
DORA: Cum să nu ascult, când sunt adjuncta lui?! Sunt obligată. (*Iese.*)
IVENIŢA (*încremenită*): Adjunctă?! (Hotărâtă.) Să-l ia mama dracului! Îl mutăm!

Tabloul 2
„Dudul sau gutuiul?”

Biroul şefului de depozit de materiale de construcţii, încăpere modestă, cu o masă, un telefon, câteva scaune. Budin, şeful depozitului, e un tip durduliu şi roşcovan, o fiinţă care iubeşte şpriţul, fotbalul, vânătoarea, popicele, adică bucuriile obişnuite ale micului potentat provincial, ghiftuit cu de toate. E brutal în expresii şi gesturi, are voce groasă, dogită, e după chef, îl doare capul, încă nu

s-a dres.

BUDIN (*vorbeşte la telefon*): Alo! „Popasul căprioarei”? Vorbeşte, mă, ai prune-n gură?! Dă-l pe Mişu la aparat! Unde-i? Cheamă-l! Mă, tu n-auzi ce-ţi spun eu? Şi ce dacă a spus să nu fie deranjat? Zi-i că-l deranjez eu, Budin. (*Urlă*.) Budin, idiotule! De la depozit. Aşa, vezi că ştii? (*Aşteaptă câteva clipe, încearcă să fumeze, dar nu poate, se simte mizerabil*.) Mişu? Să trăieşti! Mă, fi-ţi-ar pastrama a dracului să-ţi fie! Ai pus cinci kile de sare pe ea. Am băut azi-noapte o găleată cu apă. M-a ars colita de-mi venea să mă urc pe pereţi, credeam că dau în primire. Vorba ardeleanului: „seara mâncat bine, beut bine, dimineaţa trezit mort”. Vinul? Vinul a avut şi el un mare defect: a fost prea bun. Criminal de bun, de sec şi de rece. Auzi, picoliţa ala nouă e ca focu-ăl mare, dacă nu mă cununi cu ea pentru o noapte nu-ţi mai dau nici bună ziua. Da, domnule, e rezolvat, nu ţi-am spus? Să vină omul la mine. Ce vrea? Ciment? Cât? Bine, îi dau şi cherestea, îi dau şi cărămizi, îi dau şi gardurile. Ce ţi-e? Cumnat? A, e fratele picoliţei? Păi aşa spune, dom'le. Să zică atât, că vine din partea dumitale. Auzi? Vezi că trec mai încolo pe la voi să mă dreg, altfel îmi sare capu-n aer. Ce-mi pregăteşti? Ai un crap? Sălbatic? Aruncă-l pe grătar. (*În clipa următoare se aude un ciocănit uşor în uşă; intră Doru. Acesta stă o clipă în picioare, apoi se aşază pe un scaun. Budin continuă discuţia, dar, neştiind cine e oaspetele, devine prudent, vorbeşte cifrat*.) Auzi, tovarăşu’ Mişu, atunci rămâne cum am vorbit, dom’le. Pregăteşti raportul ăla cât mai rapid. Da, să fie treabă serioasă, nu fuşereală... Să fie pătruns bine... Adică pătruns de idei, de răspundere, de... Să aibă toate problemele în el, plus... anexele. Da, tot ăla de aseară... Rece şi... sec... Plus miliţia, plus

pompierii... Persoana care raportează... raportul... Să fie acolo prezentă... Altfel, n-are nici un haz raportul... Cam într-o oră să începem şedinţa. Hai să trăieşti! (*Închide, îl priveşte pe Doru, abulic. Doru îi zâmbeşte suav*.)

DORU: Dom'le, nu ştiu ce faci, dar arăţi senzaţional, parcă ai douăzeci şl cinci de ani şi şase luni neîmpliniţi.

BUDIN (*nu ştie cine e Doru, dar bănuieşte că e o cunoştinţă mai veche*): Pe dracu'! M-am îngrăşat ca o beşniţă.

DORU (*scoate din servieta-diplomat un pachet de „Kent" şi o brichetă, îl serveşte, apoi le lasă pe birou, la discreţie*): Ei, acuma, ce vrei şi mata, mai e şi vârsta, care ne ajunge.

BUDIN: E adevărat şi asta. Cu zece ani în urmă eram ca o sfârlează. Acum mă îngraş şi cu aer.

DORU: Am o reţetă de slăbit extraordinară. Te interesează?

BUDIN: Cum dracu' să nu mă intereseze? Doctorul mi-a cerut să arunc cinşpe kile urgent de pe mine, nu mai pot să respir, hârâi, cârâi, gâfâi. Şi vorba-aia, n-am decât doi poli, sunt în floare.

DORU: Păcat.

BUDIN: Ce-u păcat?

DORU: Păcat să nu slăbeşti. Ia o bucată de hârtie şi notează.

(*Scoate un pix şi i-l dă*.)

BUDIN (*priveşte pixul, apoi râde*): Ai dracului capitalişti! Numai prostii le trec prin cap. E cu femei goale.

DOBU: Ţi-l fac cadou, dar cu o condiţie: dacă ţi-l găseşte nevasta, să nu spui că-l ai de la mine. (*Budin râde de se prăpădeşte*.) Notează. În prima zi, dimineaţa, o cafea neagră fără zahăr, la prânz, o salată verde, iar seara o sută de grame de boabe de grâu fiert. A doua

zi, o cafea neagră, fără zahăr, dimineaţa, o sută de grame de porumb boabe fierte, fără sare. La prânz...

BUDIN: Auzi, tată, păi ce sunt eu, vită furajată, să mă ţii numai cu cereale?

DORU: Păi nu vrei să slăbeşti?

BUDIN: Păi vreau, dar nu aşa. Să slăbesc, dar să mănânc o friptură de porc, nişte mici, o raţă pe grătar, o pastramă, un crap, un şalău... (*Râde.*) O reţetă de-asta vreau!

DORU: N-am de-asta. Îmi pare rău.

BUDIN: Vii din partea lui Mişu?

DORU: Care Mişu?

BUDIN: De la „Popasul căprioarei”.

DORU: Nu, eu sunt din Aldeni, nu mă cunoşti?

BUDIN: Parcă, dar nu ştiu de unde să te iau...

DORU (*voit confuz*): Nu ştii c-am fost odată la unul, cum dracu-i zice? A ieşit cu lăutari, cu băutură, cu frigări şi alte minuni. Nu-ţi mai aduci aminte?

BUDIN: Nu. Când a fost asta?

DORU: Păi, stai să mă gândesc. Va să zică...

BUDIN: Zi care-i problema, că am o şedinţă urgentă.

DORU (*îşi ia avânt*): Tată, te ştiu om drăguţ şi serviabil. Ajută-mă şi pe mine. Te servesc şi eu când o fi cazul.

BUDIN: Numai să pot.

DORU: Poţi. Mata poţi orice. Dă-mi şi mie nişte ciment.

BUDIN: Îţi faci casă?

DORU: Nu, e cu totul altceva. (Scoate o hârtie şi i-o dă.) E pentru o construcţie necesară localităţii.

BUDIN (citind): Aldeni... Aveţi o repartiţie pentru trimestrul trei, nu?

DORU: Aia-i altă gâscă, e pentru cămin. Asta ne trebuie pentru altceva... Pentru o urgenţă... Un dig.

BUDIN: Dig?! Ce dig, dom’le? Cine v-a aprobat să faceţi diguri din ciment?

DORU (*evaziv*): Nu e dig, de fapt, e un baraj... Un bărăjel... Unul mic... O moară veche pe care vrem s-o

reparăm şi s-o transformăm... Primim zilele astea aprobarea... Nu-i nici o problemă...

BUDIN (*îi dă hârtia înapoi*): N-am.

DORU: Te rog frumos.

BUDIN: Zău dacă am. Dacă-ţi dau ce ceri dumneata acolo înseamnă să trag obloanele. Stăm prost de tot. Depozitul o aproape gol. Plus că n-ai repartiţie. O surcea dacă dau fără repartiţie sunt belit imediat.

DORU: M-ai nenorocit. Contam pe mata sută la sută.

BUDIN: Îţi dau din repartiţia pentru cămin.

DORU: Nu pot să mă ating de aia sub nici un chip. Îmi trebuie ceva suplimentar, înţelegi?

BUDIN: Ia mai dă hârtia. (*O ia şi o parcurge ceva mai atent*.) „Interes turistic”. (*Îl umflă râsul*.) Doamne fe-teşte! Cine crezi că-ţi aprobă dumitale materiale de construcţie pentru interes turistic?! Nu ştii că sunt indicaţii speciale în privinţa asta?

DORU: Dom’le, nu ştiu cum să-ţi spun, dar chestia nu e chiar turistică... Turistică e un fel de-a spune.

BUDIN: Atunci ce e?

DORU: Vrei să fiu sincer?

BUDIN: Zi-i.

DORU: Intenţionăm să facem dintr-o moară veche o microhidrocentrală. Nu-mi trebuie decât nişte ciment şi nişte cherestea, cu restul ne descurcăm pe plan local. Vreau să încep lucrarea imediat.

BUDIN: Aprobări ai?

DORU: Le iau pe parcurs.

BUDIN: Dom’le, dumneata nu eşti zdravăn la minte?

DORU: De ce?

BUDIN: Cum începi o asemenea lucrare fără aprobări?

DORU: Le iau între timp.

BUDIN: Nu ţine. E pericol. Pericol mare. Mai ales pentru mine, în caz că-ţi dau materialele. De ce nu iei întâi aprobările?

DORU: E chestie de timp. Sunt presat, trebuie să încep

treaba acum. Mâine.

BUDIN: Dragă, gândeşte-te bine! Te lansezi într-o investiţie fără să ştie organele de stat şi, mai ales, cele financiare? Banca, dacă n-are aprobarea pe masă, îţi acoperă cheltuielile? Ia zi, că te văd intelectual!

DORU: În mod obişnuit, nu, dar aici e cu totul altceva, se face prin contribuţie obştească.

BUDIN: Indiferent prin ce se face, îţi trebuie aprobare de la un for tutelar. Nimic nu se face fără aprobarea forului tutelar.

DORU: Va să zică, nu poţi să mă ajuţi?!

BUDIN: Nici c-un oftat. Vrei să intru în belea?

DORU: Nu intri în nici o belea. Eu răspund.

BUDIN: Dumneata răspunzi pe partea dumitale şi eu pe-a mea. Sunt păţit.

DORU (*se ridică; pauză; îşi ia ţigările, bricheta, hârtiile, pune totul în servieta-diplomat şi se îndreaptă spre uşă*): Îmi pare rău.

BUDIN: Şi mie.

DORU: Îmi pare rău, rău de tot. N-aş fi vrut să fac chestia asta în ruptul capului.

BUDIN: Păi, dacă n-ai cu ce, n-o faci. O laşi pentru altă dată.

DORU: Nu, nu-i vorba de lucrare. Lucrarea o fac oricum, mort-copt. E vorba de ce fac eu acuma, după ce plec de-aici.

BUDIN: Ce faci?

DORU: Păi asta e, că fac o chestie pe care n-aş fi vrut s-o fac în ruptul capului. Un gest mizerabil şi scârbos. (*Se apropie de el, confidenţial.*) Nimic mai josnic pentru un om, mai ales un intelectual, decât turnătoria.

BUDIN (*nepricepând nimic*): Aşa e.

DORU: Mi-e silă, dar n-am încotro. Mi-e silă de mine şi milă de dumneata...

BUDIN: Milă de mine?

DORU: Da. N-o să-ţi fie lesne. Deloc. Intri în rahat mare.

BUDIN: N-am înţeles.

DORU (*confidenţial*): Atunci, când am fost în noaptea aia... la chiolhanu-ăla... Când te-ai îmbătat lemn...

BUDIN: Când?

DORU: Ai uitat, bineînţeles. Eu n-am uitat. Ştii ce-ai spus acolo?

BUDIN: Ce?

DORU: O grămadă de chestii. Te-a luat gura pe dinainte. De fapt, nici nu trebuie să le spun tot ce-ai spus. Spun numai un sfert din ce-am auzit. Atât. Un sfert. (*Pleacă spre uşă*.) Doar chestia cu dudul.

BUDIN (*năuc*): Care dud?

DORU: Sau gutui, nu mai reţin exact... Pomu-ăla cu rădăcini de aur...

BUDIN (*vine spre el, ameninţător*): Dom'le, dumneata nu eşti sănătos la minte? Du-te la doctor. Văd că vorbeşti în dodii.

DORU: Dom'le, dumneata nu-mi da mie sfaturi, că ştiu unde să mă duc. Fii liniştit. (*Pune mâna pe clanţa uşii*.)

BUDIN (*îl opreşte*): Vorbeşte clar. Despre ce-i vorba?

DORU: Lasă că ştii mata despre ce-i vorba. Nu face pe naivul. Ce dracu'?

(*Pauză lungă. Cel doi se privesc fix, vrând parcă să se hipnotizeze reciproc. Budin cedează primul*.)

BUDIN: Ia dă, dom'le, hârtia ala s-o mai văd o dată. (*Ia hârtia şi se întoarce la birou, răsfoieşte grăbit un dosar*.) Ai un noroc chior. Să aprinzi o luminare la biserică.

DORU (*se întoarce, scoate pachetul de „Kent" şi-l serveşte*): De ce?

BUDIN: Ceapeul din Cărpiniştea a amânat nişte grajduri. (Îi semnează hârtia.) Îţi dau repartiţia lor. Dar taie chestia cu interes turistic. Pune alt interes...

DORU: Interes general.

BUDIN: Perfect.

DORU (*stăpân pe situaţie*): Ştampila! (*Budin se conformează.*) Mersi. (*Pune hârtia în geantă şi se ridică. Pleacă spre uşă.*) Şi... în general vorbind... mănâncă mai puţin, dom'le! Vorba unui celebru bucătar: totul trebuie să fie potrivit. Înţelegi? (*Ajunge la uşă.*)

BUDIN (*vine după el; e înnebunit de curiozitate, de spaimă şi umilinţă, a transpirat*): Auzi? Cine eşti dumneata?

DORU: Ce contează?

BUDIN: Şi ce e cu chestia cu dudul... Sau gutuiul?

DORU: Am citit odată într-un ziar că un şef de depozit îşi ascunsese caseta cu un kil de bijuterii în curte, la rădăcina unui dud sau a unul gutui, în speranţa că pomul o să facă fructe de aur. Bineînţeles, bijuteriile erau adunate din micile lui economii. Chestie de un milion... Dar pomul nu a făcut fructe. N-a avut când. Cineva l-a lucrat la rădăcină. Înţelegi?

BUDIN (*năuc*): Şi ce legătură are asta cu mine?

DORU: Nici una.

BUDIN: Aha. (Pauză.) Şi când am fost noi la un chef împreună?

DORU: Niciodată. Acum te văd pentru prima oară în viaţa mea.

BUDIN: Şi-atunci?

DORU: Şi-atunci, văzând că nu vrei să-mi dai aprobarea de bună-voie, deşi materiale aveai, după cum se vede, m-am uitat bine la dumneata şi mi-am spus: „ia să zic eu ceva în întâmplare, ăsta trebuie să aibă atâtea pe conştiinţă încât n-am cum să nu-l nimeresc". Şi-aşa a fost. (*Pauză.*) Ce zici de flerul meu? Ti-a plăcut cum te-am lucrat?

BUDIN (*s-a făcut negru la faţă*): Ştii ce-ar trebui să fac cu acuma?

DORU: Ce?

BUDIN: Să te-arunc pe fereastră.

DORU: Pe mine?! (*Îl umflă râsul*.) Nu te uita că arat aşa cum mă vezi, sunt născut în Ferentari, am o viteză de execuţie nemaipomenită, patru lovituri pe secundă, am făcut karate. (*Scoate un strigăt ciudat şi face o demonstraţie scurtă, aiuristică, à la Bruce Lee*.) Ce zici de mine?

BUDIN (*încremenit*): Am înţeles. (*Ridică telefonul şi formează un număr*.) Alo! „Popasul căprioarei”? Mişule, pregăteşte şi un perete. Da, un perete. Ca să mă dau cu capul de el. Mersi.

Tabloul 3
„O dragoste mai găseşti, dar un prieten — ba!”

Anticamera inginerului-şef. O secretară drăguţă care bate la maşină. Doru stă pe un scaun, răbdător.

SECRETARA (*fără să ridice privirea de pe maşina de scris*): S-ar putea ca şedinţa să dureze.

DORU: Cam cât?

SECRETARA: Încă o oră, două...

DORU: E ceva important?

SECRETARA (*nu prea binevoitoare*): Normal.

DORU (*deschide servieta-diplomat şi scoate imbatabilul pachet de „Kent”*): Serviţi?

SECRETARA (*nu e capabilă să refuze*): Mulţumesc. (*Ia una; el i-o aprinde*.) M-am lăsat de fumat, în principiu, dar din când în când...

DORU (*încearcă o conversaţie*): Şi eu m-am lăsat, tot în principiu. Dar, din când în când, vorba dumneavoastră... (*Îşi zâmbesc*.) Să nu-mi spuneţi că n-

aţi încercat la o facultate?
SECRETARA (*ţigara o îndeamnă spre confesiune*): Nu. O să vă mire.
DORU: Chiar că mă miră.
SECRETARA: Nu am dat din spirit de sacrificiu.
DORU: Aţi luat serviciu ca să vă ajutaţi familia.
SECRETARA: Nu. Ca să-mi ajut logodnicul. Era orfan de tată, maică-sa avea o pensie mică. Şi am decis să lucrez cu, ca să-l ajut până termină medicina. Iar după ce ne căsătorim, să urmez şi eu facultatea la seral.
DORU: Şi a terminat?
SECRETARA: Cine? El? Nu. E în ultimul an.
DORU: Să nu-mi spuneţi că între timp s-a căsătorit cu o colegă!
SECRETARA (*trăgând aprig din ţigară, profund tulburată*): Bineînţeles. S-au căsătorit încă din anul patru. Mie mi-a spus abia după doi ani. El era căsătorit şi continua să aibă legături cu mine. Cu asentimentul ei, fireşte.
DORU: Al soţiei?!
SECRETARA: Da. Din spirit umanitar. Nu cumva să fac un şoc.
DORU: Grozavă chestie...
SECRETARA: Noroc cu o colegă de-a lui, care mi-a scris.
DORU (*după o pauză*): Şi?
SECRETARA: Şi?! Asta e. El iese doctor, iar eu am rămas dactilografă.
DORU: Nu mai încercaţi la facultate?
SECRETARA: Nu mai am nervi.
DORU: Vă înţeleg.
SECRETARA (*terminându-şi ţigara*): În sfârşit, să nu mai vorbim despre asta.
DORU: Totuşi, n-aş vrea să rămâneţi cu o impresie proastă despre...
SECRETARA: Despre bărbaţi?
DORU: Nu despre bărbaţi. Despre oameni, în general. Am să vă dau un exemplu personal. Şi pe mine m-a părăsit

logodnica — o fiinţă în care aveam încredere oarbă, aş fi putut să pun mâna în foc la modul cel mai propriu pentru ea, îmi dăduse cele mai grozave dovezi de dragoste şi credinţă. Şi, totuşi, o dată, când a trebuit să stau aproape două luni la Porţile de Fier — am uitat să vă spun că sunt inginer —, ea m-a părăsit pentru un refegist cu care plecase la mare şi cu care depusese actele de căsătorie. Tot ce mi-a rămas de la ea a fost un bileţel găsit în vaza cu flori.

SECRETARA: Vă lăsase flori proaspete?

DORU: Exact. S-a căsătorit, a plecat, are de toate, are şi un copil, dar e profund nefericită.

SECRETARA: De ce?

DORU: Nu ştie nici ea de ce. Probabil nu se adaptează.

SECRETARA: Sau poate că vă mai iubeşte încă.

DORU: Asta în mod sigur. Îmi scrie des, îmi telefonează, dar fără să se ascundă de bărbat.

SECRETARA: Dacă vă iubeşte, de ce a plecat?

DORU: Nici asta nu ştie să-mi explice. Cred că a simţit la un moment dat tentaţia să încerce o experienţă, o altă variantă de viaţă. Aproape toţi simţim această tentaţie.

SECRETARA: Da, e adevărat. Şi eu visez tot felul de întâmplări de genul ăsta: că mă mărit cu un miliardar, că fac plajă în Bahamas, că joc la ruletă... A doua zi mă sperii şi-mi dau seama că n-aş avea curajul. Sunt foarte fricoasă. Dorm cu veioza aprinsă.

DORU: Ştiţi ce-mi scrie ea? Că oamenii sunt la fel de nefericiţi chiar şi atunci când îşi împlinesc un vis, adică atunci când au tot ce le trebuie, când pot să facă tot ce vor. Tot la fel de singuri se simt.

SECRETARA: Depinde ce fel de om eşti.

DORU: Da, există o anumită categorie de oameni predispuşi spre nefericire, mai ales visătorii. Nu? Eu, de pildă, sunt un visător notoriu, stau ore întregi gândindu-mă la lucruri absurde şi inexplicabile.

SECRETARA: De pildă, la ce vă gândiţi?

DORU: De pildă, mă gândesc la materie. Materia e încă o noţiune neelucidată, de-abia de-acum începem cât de cât să descoperim ceva din misterele ei. Pe mine — ca om, nu ca inginer — mă interesează extraordinar acest subiect şi visez, uneori, că merg prin materie ca printr-o peşteră pe care vrei s-o cercetezi bucată cu bucată, pentru ca, la un moment dat, să te rătăceşti şi să nu te mai poţi întoarce. Altă dată, mă gândesc la alte lucruri, cu adevărat absurde. În fine, firea asta a mea e cam primejdioasă şi neavantajoasă, şi atunci am găsit remediul.

SECRETARA (e fermecată de poveştile lui Doru): Ce remediu?

DORU: Concretul. Mă arunc în concretul vieţii aşa cum te arunci în ştrand. Asta e soluţia cea mai sănătoasă împotriva angoaselor şi a stress-ului, în general, scumpă domnişoară. Dacă faci tot timpul ceva, un lucru sublim sau unul mărunt şi banal, cu aceeaşi patimă, cu aceeaşi dorinţă şi interes sincer, nu te mai interesează că timpul trece ireversibil, că avem o singură existenţă, că suntem plasaţi într-un univers care e în plină fierbere, că ne poate lovi tramvaiul sau infarctul, că... etc. ... etc. ... Cum spunea cineva, un filozof pe care nu ştiu cum îl cheamă, trăieşte-ţi flecare clipă ca şi cum ar fi ultima.

SECRETARA: Asta nu e posibil practic.

DORU: Bineînţeles. Acum vorbim teoretic. Dar, de fapt, nu asta vream să vă spun. De la ce pornisem? A, da! Vream să vă spun că eu, personal, nu sunt supărat, n-am fost supărat şi n-am suferit pentru femeia aceea care m-a părăsit, şi vă sfătuiesc şi pe dumneavoastră să faceţi la fel. De ce? Oameni răi cu adevărat, oameni răi în totalitate nu există, decât în cazul că sunt bolnavi psihic, categorie pe care o excludem din discuţie. Adică şi logodnicul dumneavoastră şi logodnica mea au comis vizavi de noi un gest, ca să zic aşa, negativ, care ne-a

adus sau ne-ar fi putut aduce nefericirea. Dar ei au făcut acest gest în favoarea lor, pentru mai-binele lor. Pot eu să condamn un om care se gândeşte mai întâi la fericirea lui şi apoi la a mea?

SECRETARA: Există şi oameni care uită de fericirea lor în favoarea altora.

DORU: Există, dar puţini. Trebuie să ai o vocaţie specială pentru asta. Şi reţineţi că noi nu vorbim aici de fericire în general, la modul ideal, ci de fericirea aia mică şi meschină, strict personală. Spuneţi-mi, dar fiţi sinceră: nu există sau n-a existat în viaţa dumneavoastră un bărbat modest, loial, cinstit şi sincer până la Dumnezeu, care v-a iubit sau vă iubeşte în taină, dezinteresat?

SECRETARA (*tulburată*): De unde ştiţi?

DORU: Nu ştiu nimic. Vă întreb.

SECRETARA: Există. (*Pauză.*) Există un om care mă iubeşte de când eram elevă. E fostul meu profesor de fizică. E în stare oricând să divorţeze pentru mine.

DORU: Şi?

SECRETARA: Ne întâlnim de două ori pe săptămână, ne facem tot felul de planuri, discutăm, dar n-am luat nici o hotărâre. El mi-a susţinut moralul, singură n-aş fi reuşit să mă redresez după şocul pe care l-am trăit. Dar aş vrea să nu mai vorbim despre asta. Vreau să uit.

DORU: Da, mai bine vorbim despre altceva. Ce fel de om e inginerul-şef?

SECRETARA: În nici un fel. Munceşte enorm. Nu-l interesează altceva. Directorul e plecat aproape tot timpul la Bucureşti sau în străinătate, greul cade pe el. Într-o zi i s-a făcut rău din cauza enervării.

DORU: Câţi ani are?

SECRETARA: Treiştrei.

DORU: Ca şi mine. Unde a terminat facultatea?

SECRETARA: La Bucureşti, mi se pare.

DORU: Ca şi mine. Cum îl cheamă?

SECRETARA: Penescu.
DORU: Penescu?! Penescu Constantin?
SECRETARA: Da.
DORU: Blond?
SECRETARA: Îl cunoaşteţi?
DORU: Mi-a fost coleg de grupă. (*Se ridică şi dă buzna în biroul inginerului-şei. Decorul se schimbă, fireşte.*) Costică, fir-ai al dracului, mă ţii la uşă de o oră? Măgarule!
COSTICĂ (e aplecat asupra unor hârtii): Cine eşti dumneata?
DORU: Poftim?
COSTICĂ (*îl recunoaşte*): Doru! Ce-i cu tine? (*Se ridică şi-i vine în întâmpinare; se îmbrăţişează.*)
DORU: Am venit să te văd.
COSTICĂ (*îl priveşte cu admiraţie*): Ştii c-arăţi excelent, nenorocitule!
DORU: Aiurea! Sunt astenic în ultimul hal.
COSTICĂ: Pe cuvânt c-arăţi bine. Bei o cafea?
DORU: N-am voie cafea, alcool, tutun, piper, sare şi femei. Restul — la discreţie.

(*Râd amândoi. Sunt realmente fericiţi că s-au întâlnit.*)

COSTICĂ: Tu ştii de când nu ne-am mai întâlnit noi? De... cinci ani. Ne-am văzut o dată, într-o noapte, la bar, la „Melody”. Eu, provincialul, venit în delegaţie, am intrat să mă destrăbălez, tu, bucureşteanul, erai cu o damă grozavă la masă. Pe urmă, ai dansat cu solista. Erai mare, de-abia ai schimbat două vorbe cu mine.
DORU: Pe-atunci, într-adevăr, eram bărbat bine, mă distram, mă aiuream. Acuma beau lapte...
COSTICĂ: Hai, termină, că n-ai nici pe dracu! Arăţi bine. Eu sunt la pământ.
DORU: De ce?
COSTICĂ: Muncă multă, belele aici, belele acasă...

DORU: Ce-ai acasă?
COSTICĂ: Am un copil bolnav. Hipocalcemie. Când nu te-aştepţi, i se face rău, leşină. Am dat o avere pe medicamente, pe doctori şi — nimic!
DORU: Îşi revine pe la paişpe ani. Ce e, fată?
COSTICĂ: Da.
DORU: Îşi revine. Mai cunosc un caz. Ce face nevastă-ta? Mi-e dor s-o văd.
COSTICĂ: Ce să facă? E profesoară la liceul industrial, ţine gospodăria, creşte copiii, s-a îngrăşat, a încărunţit.
DORU: Aşa repede?
COSTICĂ: Din cauza fetiţei. Eu mai uit, dar ea e tot timpul obsedată de boala asta nenorocită. Tu te-ai însurat?
DORU: Încă nu.
COSTICĂ: Ar fi cazul. Rămâi deseară la noi?
DORU: Nu. Trebuie să plec. Am nişte treburi. Auzi, Costică? Ca să fiu sincer, când am venit aici, la tine, eu habar n-aveam că eşti tu.
COSTICĂ: Cum nu ştiai?
DORU: Nu ştiam că lucrezi la fabrica asta. Eu venisem cu o treabă la director. Mi s-a zis că directorul e plecat. Hai la inginerul-şef. Noroc chior: te găsesc pe tine.
COSTICĂ: Deci, eşti venit în interes de serviciu?
DORU: Nu chiar de serviciu. Dar nici personal. Juma-juma. (*Îl priveşte lung*.) Costică, ajută-mă, că de nu, te ia mama dracului.
COSTICĂ: Cu ce?
DORU: Am nevoie de un electromotor.
COSTICĂ: Pentru ce?
DORU: Îţi explic pe urmă. Zi dacă-mi dai sau nu. Cu plată, bineînţeles.
COSTICĂ: Dar la ce-ţi trebuie ţie aşa ceva? Tu proiectezi ditamai hidrocentrale, monştri industriali, şi ceri de la mine un motor a mărit?
DORU: Dacă ţii neapărat, îţi explic. Sunt în concediu medical şi m-am instalat într-un sat, la voi. În judeţ.

COSTICĂ: Unde?
DORU: Departe. La vreo şaizeci de kilometri.
COSTICĂ: Şi?
DORU: Am găsit acolo o moară şi vreau să le fac peizanilor o microhidrocentrală. Ca să mă distrez.
COSTICĂ: Tot sonat al rămas.
DORU: Probabil.
COSTICĂ: Măi băiete, păi cum să te ajut eu pe tine? Toată producţia noastră e pentru export.
DOHU: Toată?
COSTICĂ: Pe anu-ăsta, toată.
DORU: Şi nu poţi să-mi doi şi mie unul? Unul singur!
COSTICĂ: Eu îţi dau şi zece. Adu-mi repartiţie de la minister.
DORU: De unde de la minister?
COSTICĂ: De la direcţia comercială.
DORU: Îmi dau ăla repartiţie?
COSTICĂ: Bineînţeles că nu. Adică nu-ţi dau de la mine, dar îţi dau de la altă fabrică, sau de la un depozit.
DORU: Boală lungă, moarte sigură. Mie îmi trebuie acum, pe loc.
COSTICĂ: Pe loc?!
DORU: Mă rog, în cel mult câteva zile.
COSTICĂ: N-am cum. Decât dacă îl fur.
DORU: Nici chiar aşa. Hai să găsim o soluţie.
COSTICĂ: Ce soluţie?
DORU: Nu ştiu. Tu eşti de-al casei, tu ştii ce se poate face.
COSTICĂ: Nu se poate face nimic.
SECRETARA (*intră pentru o clipă*): Sunt doi tovarăşi de la Centrală.
COSTICĂ: Roagă-i să aştepte cinci minute. Da-le câte o cafea sau câte un pepsi.
SECRETARA (*sobră*): Bine. (*Iese.*)
DORU: Deci, în cinci minute vrei să scapi de mine?
COSTICĂ: Nu, dragă, fii serios. Mă aştepţi puţin şi mergem să mâncăm ceva împreună. Mergem la un restaurant,

acasă nu e decât soacră-mea şi nu vorbesc cu ea.

DORU: Costică, hai, găseşte o soluţie! Dă-mi un motor. Am hârtie oficială la mine, cu ştampilă, cu tot ce trebuie.

COSTICĂ: Nu înţelegi că eu nu lucrez direct cu beneficiarul? Toată producţia mea pleacă direct în portul Constanţa.

DORU: Ce producţie ai pe zi?

COSTICĂ: Cincizeci de motoare.

DORU: Şi nu poţi să-mi dai şi mie unul?

COSTICĂ: Nu. Nu mă lasă legea.

DORU: Legea?!

COSTICĂ: Da, legea.

DORU: Legea nu e făcută pentru noi?

COSTICĂ: Da, pentru noi.

DORU: Eu vreau să fac o faptă pozitivă, în interesul obştei. Recunoşti?

COSTICĂ: Da.

DORU: Şi legea mă împiedică s-o fac?! Tocmai legea, care, în mod logic, ar trebui să mă ajute?!

COSTICĂ: Depinde de situaţie. Acum, de pildă, tu vrei să faci un bine, dar cu abuz.

DORU: Nu asta contează. Contează faptul ca atare, sensul lui. E sau nu faptul de care-ţi vorbesc eu în interesul societăţii? Legea e făcută în interesul societăţii? Este! Atunci?...

COSTICĂ: Atunci, ce?

DORU: Caută o portiţă de ieşire.

COSTICĂ: În principiu, adică teoretic, tu ai dreptate, o lege justă în principiu poate să mă incomodeze într-o chestiune concretă şi la fel de justă, dar nu se poate altfel.

DORU: Hai să terminăm cu teoriile. Dă-mi motorul. Ce păţeşti dacă se află?

COSTICĂ: Mă scoate din funcţie.

DORU: Şi? Te faci inginer într-o secţie.

COSTICĂ: Da. Şi pierd o mie două sute din leafă. Ce părere ai?
DORU (*îngândurat*): Cam mult.
SECRETARA (*intră din nou*): Ce fac cu ăia de la Centrală? Nu vor cafea. Sunt nervoşi.
DORU: Spune-le că e înăuntru cineva de sus. De sus de tot.... (*Îi face cu ochiul.*)
SECRETARA: Mă rog...
COSTICĂ (*foarte încurcat*): Roagă-i să mă scuze încă două minute.
SECRETARA: Mă rog... (*Iese.*)
DORU: Nu-ţi face iluzii, că nu scapi de mine în două minute.
COSTICĂ: Atunci, aşteaptă-mă alături o juma' de oră.
DORU: Lasă că ştiu eu ce înseamnă o juma' de oră când vin doi tipi de la Centrală. Ăştia te freacă până diseară.
COSTICĂ: Bine, atunci rămâi aici. Trebuie să-i chem înăuntru. (*Se ridică.*)
DORU: Stai jos! (*Joacă ultima carte.*) Costică, tu ai uitat că ţi-am făcut şi eu odată un bine în viaţă?
COSTICĂ: La ce te referi?
DORU: Mă jenez să-ţi aduc aminte.
COSTICĂ: Nu te jena.
DORU: A cui prietenă era în anul întâi de facultate Nicoleta, actuala ta soţie?
COSTICĂ: A ta.
DORU: Şi când te-ai îndrăgostit tu da ea, ca o lulea, n-ai venit la mine şi m-ai rugat s-o las în pace, că vrei s-o iei de nevastă?
COSTICĂ: Şi ce-i cu asta? Vrei să ţi-o dau înapoi?
DORU: Nu fi ordinar!
COSTICĂ: Nu văd ce legătură are una cu alta.
DORU: Ai dreptate, sunt un tâmpit. Iartă-mă.
COSTICĂ: Bine, te iert. Du-te şi aşteaptă-mă alături. Sau plimbă-te prin oraş. Vizitează catedrala. Are o acustică grozavă şi o orgă celebră.

DORU: Stai un pic, că am o idee. Ştii că, în materie de idei, sunt mai bogat ca o bancă elveţiană.
COSTICĂ: Ce idee?
DORU: Trăsnet. Fii atent. Câte motoare ai rebutate la ora actuală?
COSTICĂ: Vreo douăzeci.
DORU: Le recondiţionezi?
COSTICĂ: Vreo douăsprezece, da. Cinci nu rentează.
DORU: Şi ce faci cu ele?
COSTICĂ: Le casez.
DORU: Adică le dai la fier vechi?
COSTICĂ: Da.
DORU: Dă-mi-le mie.
COSTICĂ: Ce să faci cu ele?
DORU: Văd eu ce fac. Din cinci, scot unul bun.
COSTICĂ: Imposibil. Au bobinajele arse.
DORU: Ce te priveşte pe tino? Treaba mea cum mă descurc. Uite cum procedăm: îl cunoşti pe şeful de la I.C.M.?
COSTICĂ: Da.
DORU: Tu i le predai lui şi el mi le dă mie. Iar eu îi dau lui cantitatea respectivă de fier vechi. Îi dau chiar dublu. Vorbeşti?
COSTICĂ (*în situaţie imposibilă*): Dragă, nu ştiu cum să-ţi spun, dar n-am cu el asemenea relaţii ca să-i propun un mişmaş de genul ăsta. Tipul poate să mă toarne oricând.
DORU: Hai, mă, nu fi speriat, du-te dracului! (*Apasă pe un buton. Intră Secretara.*) Domnişoară, fă-i dânsului legătura cu directorul întreprinderii de colectarea metalelor vechi. Te rog frumos.
SECRETARA: Imediat.
COSTICĂ (*către Secretară*): Spune-le celor doi să intre. (*Către Doru.*) Hai să vorbim de-alături. (*Se îndreaptă amândoi spre uşă.*)
DORU: O furgonetă găsesc eu în oraşu’ ăsta împuţit?

COSTICĂ: Cum adică „împuţit”? (*Ies împreună, vorbind.*) Vrei să spui că Bucureştiul tău miroase a levănţică?

PARTEA a II-a

Tabloul 4
„Fiat lux!”

Un colţ de pădure, un colţ de moară şi, eventual, unul de râu. Doru scrie pe o scândură ceva, cu creta, apoi, când termină, o agaţă de uşa morii. Pe scândură scrie: „Acţiunea FIAT LUX. Înaltul comandament”. Dora stă mai deoparte şi-l urmăreşte. Doru îşi încropeşte o masă din scânduri, care să ţină loc de birou, şi aşază în jurul ei câţiva buşteni, în loc de scaune. Apoi aranjează, la câţiva metri distanţă, o altă masă, mai mică.

DORU: Aşa... Ce ne mai trebuie?
DORA: Un telefon.
DORU: Deocamdată, o să ne descurcăm şi fără. Deci, ăsta e biroul meu, de înalt comandant
DORA: Iar ăsta e al meu, ca secretară.
DORU: Înalţii comandanţi nu au secretare, au aghiotanţi.
DORA (arătând spre firmă): Ce înseamnă „Fiat lux”?
DORU: Să se facă lumină.
DORA: Asta cine-a zis-o? Dumnezeu?

DORU: Nu se ştie exact. Unde e taică-tu?
DORA: Înăuntru. Se uita şi tace. Azi noapte n-a închis un ochi.
DORU: De ce?
DORA: Cred că i-e frică. A băgat mama groaza în el. (*Strigă*.) Tata!
GHEORGHE (apare dinăuntru; e îngândurat): Ce s-a întâmplat?
DORU (*scoate din mapă mai multe suluri de hârtii: planşe, schiţe, însemnări*): Să aruncăm o ultimă privire asupra planului de bătaie. (*Desfăşoară hârtiile pe masă*.) Dumneata... Eşti atent?
GHEORGHE: Sunt.
DORU: ...te ocupi de baraj şi de canalul de aducţiune. Canalul, de fapt, există, trebuie numai lărgit şi finisat. Eu mă ocup de motoare.
GHEORGHE (*sceptic*): Oameni. Ne trebuie oameni.
DORU: Bineînţeles. Ne trebuie oameni. Până n-a apărut omul nu s-a făcut mai nimic ca lumea pe Pământ. Ia să vedem de ce forţe dispunem. Câţi bărbaţi există la ora asta în sat?
GHEORGHE: Eu sunt unul. Miliţianul — doi. Paznicul de la primărie...
DORU: Trei.
GHEORGHE: Moaşa... Că e bărbat... Adică-i ţine locul...
DORU: Câţi ani are?
GHEORGHE: Şaizeci.
DORU: Patru.
GHEORGHE: Un pensionar de război, ciung şi chior.
DORU: Cinci.
GHEORGHE: Didi, gestionarul bufetului.
DORU: Şase. Închide-i prăvălia pentru inventar.
GHEORGHE: Doi pensionari de boală, ambii beţivi: Nino şi Tase.
DORU: Opt. Îi dezalcoolizăm prin muncă.
GHEORGHE: Atât. Restul sunt navetişti.

DORU: Îi folosim duminica şi sâmbăta după-amiaza, plus în zilele libere. Plus elevii. Ei trebuie să fie baza.
GHEORGHE: Mă am rău cu directoarea. Nu mă înghite.
DORU: Vă împac eu. Duceţi-vă în sat şi aduceţi-i aici pe toţi.
GHEORGHE: Şi aprobarea?
DORU: Ce-i cu aprobarea?
GHEORGHE: Începem treaba fără aprobare, de capul nostru?
DORU: Începem. Concediul meu nu e decât de-o lună. Într-o lună trebuie să facem chestia. Deja au trecut patru zile.
GHEORGHE: Şi aprobarea?
DORU: Ţi-am spus că mă duc după ea. Azi mă duc.
GHEORGHE: Şi ţi-o dă pe loc?
DORU: O să văd eu, mă descurc. Totul e să-ncepem. Hai, dă-i bătaie, du-te după oameni!
GHEORGHE (*din ce în ce mai nedumerit*): Eu cred că sunt un tâmpit. Din moment ce mă iau după dumneata, sunt un tâmpit.
DORU: Dragul meu, nu fi sceptic! Crede în idee! Crede în Faptă! Numai cei care cred învinge. Du-te şi repetă în gând de o mie de ori: cred, cred, cred, cred...
DORA: Eu cred.
DORU: Perfect. Hai, duceţi-vă! Acţionaţi! (*Cei doi pleacă. Doru iese din transă şi începe să cerceteze hârtiile, îngrijorat.*) Cum dracu' facem aici? (*Dă o fugă în spatele morii, cercetează, se întoarce, notează.*) Mda. Aşa trebuie făcut. Aşa... Dar de unde fac rost de un greder? (*Îşi notează.*) Totul e să nu plouă, să nu... (*Apare Miliţianul pe bicicletă.*)
MILIŢIANUL (*tânăr, simpatic, vioi*): Mă întâlnii cu primarul şi mă trimise încoace. (*Se uită la firmă.*) Comandament... Chestie serioasă, deci?
DORU: Păi dar cum? Ce, ne jucăm?
MILIŢIANUL: Cu ce vă ajut?

DORU: Eşti oltean?
MILIŢIANUL: Din Băileşti.
DORU: Şi cum ai ajuns aici?
MILIŢIANUL: Valurile vieţii.
DORU: Fii atent, ai o sarcină extrem de importantă şi hotărâtoare.
MILIŢIANUL: Ordin!
DORU: Cum te cheamă?
MILIŢIANUL: Vasile.
DORU: Vasilică, fii atent! Ieri, când m-am întors, am văzut la vreo zece kilometri de-aici o echipă care monta o linie de înaltă tensiune.
MILIŢIANUL: Da, trag o variantă pentru exploatarea forestieră de la Făgeţel.
DORU: Cum facem noi să împrumutăm nişte scule de la ei? Am nevoie ca să desfac nişte motoare defecte din care să scot unul bun. Pentru asta îmi trebuie scule speciale şi aparate de măsurat. Cunoşti pe cineva de-acolo?
MILIŢIANUL: Nu, dar şeful de echipă face naveta cu Trabantul şi trece pe la noi prin sat. Îi iau carnetul. Merge cam tare.
DORU: Fii nemilos.
MILIŢIANUL: Clar. Peste o oră trebuie să treacă. L-am găbjit.
DORU: Perfect. Ştii de ce mal avem nevoie? Pentru o singură zi, maximum două. De un greder. Unde-l găsim?
MILIŢIANUL: Găsim la un şantier, prin vecini, nu-i o problemă.
DORU: Bravo, îmi place de dumneata. Eşti om de acţiune.
MILIŢIANUL: Păi asta-i meseria! Ceac-pac! (*Râd amândoi.*) Să trăiţi! (*Pleacă.*)

(*Apar, ca pe bandă rulantă, Didi, gestionarul bufetului, urmat de haimanalele satului, Nino şi Tase, semn că*

Gheorghe şi Dora lucrează cu eficienţă.)

DIDI (*indignat*): Tovarăşe dragă, nu vă supăraţi, dar eu vreau să protestez!
TASE: Şi noi!
DORU: Ce s-a întâmplat?
NINO: Am fost umiliţi şi jigniţi.
DIDI: Şi bruscaţi.
TASE: Aproape arestaţi.
DORU: Cine-a făcut asta?
NINO: Primarul.
DIDI: Cu ce drept?
TASE: Pe baza cărui act?
DORU: Staţi jos şi explicaţi-vă mai limpede. Pentru ce v-a umilit, v-a jignit, v-a bruscat şi aproape v-a arestat şi pentru ce aţi venit să reclamaţi toate astea la mine? (Cei trei se aşază.)
DIDI: Eu sunt gestionarul bufetului.
DORU: Aşa.
DIDI: Acum un sfert de oră mă aflam, ca orice om al muncii conştient, la serviciu, unde îi serveam pe aceşti clienţi de bază cu câte un fernet mic, schimbând, totodată, şi diferite impresii generale despre diferite chestii generale, când intră pe uşă primarul. Noi îl salutăm respectuoşi, la care dânsul ne întreabă: „Ce faceţi aici?” Eu zic: „Sunt la locul meu de muncă şi-mi fac datoria”. Foarte bine, zice dânsul, din clipa asta nu-ţi mai faci datoria la locul ăsta de muncă, ci la altul. Închizi localul, iei un târnăcop şi pleci spre moară. Acolo găseşti un inginer care-o să-ţi spună ce ai de făcut”. „Păi, zic, pe ce bază să închid localul, ce motiv am în faţa clienţilor”. „N-ai nevoie, zice, de nici un motiv în faţa clienţilor pentru că vor merge şi ei tot acolo”. (*Le face semn celor doi să continue*.)
DORU: Şi?
NINO: Cum vă spunea tovarăşul gestionar, noi tocmai ne

aflam în local pentru a lua câte un fernet mic, fernet care e o băutură pe bază de plante naturale şi care ajută foarte mult digestia în cazul în care ai probleme în acest sens cum e cazul nostru, când tovarăşul primar se întoarce spre noi şi ne zice: „Fuga repede până acasă, luaţi-vă câte un târnăcop, şi pas alergător până la moară! Cronometrez: dacă nu sunteţi acolo într-un sfert de oră, aţi dat de dracu' cu mine!"

TASE: La care eu mă ridic şi strig: „Tovarăşe primar, dar noi suntem pensionari de boală, suntem suferinzi, avem certificate, avem reţete, avem documente". El — nimic. „Am zis un sfert de oră. Dacă întârziaţi mai mult de un sfert de oră, vă las fără pensii. Paraziţilor!"

DORU (*oripilat*): Aşa v-a zis?

DIDI: Aşa le-a zis.

DORU: Nu se poate!

NINO: Tovarăşe inginer, uitaţi colea câte reţete am şi câte diagnostice. (*Îi arată nişte hârtii pe care Doru se preface a le studia cu atenţie*.) Am toate bolile care se termină în „ită": hepatită, arterită, colită, gastrită...

DIDI: Gastrita l-a costat două gâşte.

TASE (*îi face semn la obraz*): Nu fi ordinar, că pe urmă...

DIDI (*nervos*): Că pe urmă, ce?

TASE: Putem zice şi noi despre tine, care stai zi de zi la bufet, că nu te-a văzut soarele la faţă de doişpe ani. Poate c-ar mai putea să vină şi altul în locul tău, iar tu să treci la munca câmpului. Sau în câmpul muncii. Cum preferi?

DIDI: Auzi? E dânsul aici, că ţi-aş zice eu ceva!

DORU (*s-a făcut că n-a auzit cearta dintre cei doi*): Într-adevăr, din documente reiese că sunteţi realmente suferinzi.

NINO: Păi da, eu sunt realimente bolnav, tovarăşe inginer. Atunci de ce mă trimite la muncă obligatorie, ca să nu-i zic forţată, de parcă aş fi prizonier de război, ca săracul tatăl meu? De ce?

DORU: Păi nu l-aţi întrebat pe primar?
TASE: Cum să nu? Ştiţi ce ne-a zis? „N-aveţi nici pe dracu’! Sunteţi roşii în obraji ca nişte pepeni”.
NINO: „Păi, i-am zis eu, ce contează că sunt roşu în obraji dacă sunt palid pe dinăuntru?!”
TASE: Eu, dacă beau câte o cinzeacă pe zi, o beau la recomandarea medicului. Ca să mi se dilate vasele.
DIDI: Du-te, dom'le, de-aicea, cum o să-ţi recomande doctorul alcool?
TASE: Păi uite că mi-a recomandat!
DIDI: Cât?
TASE: Un litru pe trimestru.
DIDI: Şi câte trimestre are, la tine, o săptămână?
DORU: Nu vă certaţi, că nu e frumos. Mie-mi pare rău c-aţi păţit ce-aţi păţit, dar n-am nici o vină.
NINO: Nici nu v-am reproşat dumneavoastră ceva. Doamne fereşte!
DORU: Din partea mea, puteţi să-l reclamaţi unde vreţi.
TASE: Păi îl reclamăm, n-aveţi nici o grijă.
NINO: Că ne pricepem.
DORU: Sigur că da. Acum dumneavoastră, totuşi, ca oameni maturi şi serioşi ce sunteţi, trebuie să-l înţelegeţi şi pe el şi să vă puneţi puţin în situaţia lui. Lucrarea trebuie făcută urgent, mână de lucru nu există, toţi bărbaţii sunt navetişti. Pe cine să te bazezi? (*Tăcere*.) Pot să vă ajut cu ceva?

(*Cei trei se uită unii la alţii şi se înţeleg din priviri*.)

DIDI: Tovarăşu’ inginer, dacă vreţi, puteţi.
NINO: N-aveţi un post de curier? Sau telefonist? Sunt de meserie. Numai asta am făcut in armată.
DORU: N-am, din păcate. Schemă mică.
TASE: Atunci treceţi-ne de la târnăcoape la altceva. Eu am lumbago.
NINO: Daţi-ne la secţia lopată. E ceva mai lejeră.

DORU: De acord.

DIDI: Mulţumim. O să vă fim recunoscători. (*Confidenţial*.) Ce preferaţi? Ceva mai sec, mai demi sau...

DORU: Deocamdată, n-am voie alcool. Dar nişte cafea primesc cu plăcere.

DIDI: S-a făcut (*Cei trei se îndreaptă spre râu*.) Să trăiţi!

DORU: Succes! Dar primarul unde e?

TASE (*se întoarce*): Am uitat să vă spun. Cu noi, la bufet, mai era şi Gigi, o haimana, un parazit, are treizeci de ani şi trăieşte din pensia maică-si. El zice că nu munceşte pentru că învaţă limbi străine, vrea să intre chelner la Bucureşti, la „Intercontinental”, dar până acum nu ştie decât „ies” şi „sior”. Când a apărut primarul şi-a auzit despre ce-i vorba, individul s-a strecurat pe sub masă şi-a zbughit-o. Primarul i-a strigat: „Nu fugi, Gigi, că te găsesc şi-n gaură de reptilă”. Şi s-a dus după el. Îl găseşte precis, am avut noi grijă să-l informam unde are ascunzătoarea clandestină. La revedere. (*Iese, strigând către ceilalţi*.) La fapte, la fapte, condiţiile sunt coapte!

DORU: Bravo! (*Apare Directoarea şcolii, circa treizeci de ani, elegantă, înţepată, orgolioasă*.)

DIRECTOAREA: Bună ziua. Sunt directoarea şcolii.

DORU (*curtenitor*): Sărut mâinile, stimată şi frumoasă doamnă! Sunt onorat să vă cunosc. Vă rog să luaţi loc.

DIRECTOAREA (*tuşată de primirea curtenitoare care i se face; se aştepta la altceva*): Mulţumesc.

DORU: Şi dumneavoastră?

DIRECTOAREA: Poftim?

DORU: Şi dumneavoastră aţi venit să vă plângeţi împotriva primarului?

DIRECTOAREA: Da, şi eu. Dar cine s-a mai plâns?

DORU: Nişte haimanale, n-are importanţa.

DIRECTOAREA: De fapt, eu nu vreau să mă plâng dumneavoastră, pentru că nu aveţi, din câte am aflat, nici o calitate oficială.

DORU: E adevărat, sunt venit pe cale strict particulară. Nu fac altceva decât să dau o mână de ajutor la o treabă care priveşte exclusiv interesul satului dumneavoastră.

DIRECTOAREA: Satul nu e al meu, eu sunt venită aici doar de un an şi nu am de gând să rămân decât cel mult încă unul, până îmi găsesc catedră în oraş. Despre altceva vroiam să vă vorbesc. Aici, în acest sat, există o mentalitate nefericită, care aparţine, de fapt, primarului: la toate acţiunile obşteşti, baza sunt elevii. Totul se face cu ei, prin ei, cu cadrele didactice în frunte. S-a întâmplat să mi se ceară să duc elevii până şi la un meci de fotbal, ca să facă galerie echipei comunale, mi s-a impus să fac repetiţii cu lozincile pe care să le strigăm.

DORU: Asta-i culmea!

DIRECTOAREA: Da, e culmea, dar e adevărat.

DORU: Acum însă e vorba de o treabă serioasă, de o lucrare ce va rămâne, sper, în istoria satului ca un adevărat monument. Când vor fi mari, elevii dumneavoastră vor spune, cu mândrie, copiilor lor: „Uite, aici am lucrat şi eu când eram ca voi, am...”

DIRECTOAREA (*dură*): Domnu' inginer, n-are rost să faceţi propagandă puerilă cu mine, chestiile astea le ştiu mai bine ca dumneavoastră. Dacă vreţi fraze de acest gen vă debitez câte doriţi, până deseară. Eu am venit să vă spun că avem cu elevii un plan ferm de strângere a plantelor medicinale, plan pe care trebuie să-l raportez îndeplinit la Inspectoratul judeţean în cel mult zece zile, dacă nu, risc să fiu sancţionată. Pe mine asta mă interesează, nu lucrarea dumitale.

DORU: Îmi pare rău. De ce nu i-aţi spus asta primarului?

DIRECTOAREA: Păi nu i-am spus?

DORU: Şi?

DIRECTOAREA: Ca de obicei, a fost obraznic şi grosolan. Dând de înţeles că vreau să fac carieră cu codiţa şoricelului şi ochiul boului. Bineînţeles că l-am pus la

punct de i-au mers fulgii.

DORU: Bine i-aţi făcut. (*Pauză. Cei doi se privesc în tăcere*.) Îmi îngăduiţi să vă spun că arătaţi excelent? Aveţi un profil de actriţă profilată pe teatru antic.

DIRECTOAREA (*măgulită*): O, nu-mi aduceţi aminte de teatru. N-am mai văzut un spectacol din primăvară. Mi-e dor şi de operă. Am auzit că s-a pus „Boema”, opera mea preferată. Vreau să mă duc neapărat într-o duminică.

DORU: Dacă pot, aş veni şi eu. Mă luaţi?

DIRECTOAREA: Bineînţeles.

DORU: Sper să nu se supere soţul... Să-şi închipuie cine ştie ce.

DIRECTOAREA: Soţul e la reciclare.

DORU: Mi-ar face plăcere să ne mai vedem, să mai discutăm.

DIRECTOAREA: Şi mie. Serile sunt atât de pustii şi de plicticoase aici. Vă invit deseară la o cafea şi un Vivaldi.

DORU: Vă mulţumesc.

DIRECTOAREA: Unde aţi dispărut câteva zile?

DORU: După materiale, după un motor.

DIRECTOAREA: Şi le-aţi procurat?

DORU: Da.

DIRECTOAREA: Cu bani?

DORU: Mai mult cu relaţii.

DIRECTOAREA: Fără relaţii, în ziua de azi, eşti ca un invalid.

DORU: Nici chiar aşa...

DIRECTOAREA: Pot să vă întreb ceva?

DORU: Da.

DIRECTOAREA: Nu vă supăraţi?

DORU: Nu.

DIRECTOAREA: Din câte ştiu, aţi venit aici in concediu medical. Adică să vă odihniţi.

DORU: Sunteţi informată exact.

DIRECTOAREA: Din moment ce sunteţi la odihnă, ce v-a

venit să vă ocupaţi de aiureala asta cu microhidrocentrala? Vă trebuie balamuc, dureri de cap?

DORU: Ca să fiu sincer, nici eu nu ştiu de ce. Cred că din viciu. Probabil sunt un maniac.

DIRECTOAREA: Nu vă înţeleg, în loc să vă odihniţi, să vă plimbaţi, să vă distraţi... Simţiţi nevoia să faceţi bine unor oameni care nu merită?

DORU: La cine vă referiţi?

DIRECTOAREA: La ţăranii ăştia. Sau vreţi să-l ridicaţi în grad pe primar?

DORU: Nu. N-am nici un interes.

DIRECTOAREA: Sunteţi cumva rude?

DORU: Acum l-am văzut pentru prima oară. M-am oprit în satul ăsta din întâmplare. Am pus degetul pe hartă.

DIRECTOAREA: Şi de ce staţi la el? N-aţi găsit altă gazdă? Sau vă interesează fiica lui, o fiinţă la fel de obraznică şi înfigăreaţă ca şi taică-su?!

DORU: Am impresia că nu sunteţi în relaţii prea bune cu primarul...

DIRECTOAREA: Da, pentru că m-a luat tare de la început, încercând să mă intimideze. Pe urmă, văzând că nu-i merge, mi-a făcut curte. Bineînţeles, în stilul lui grosier. L-am repezit de i-au mers fulgii. De-atunci, când mă vede, i se urcă sângele la cap. În sfârşit, nu vreau să vă plictisesc cu micile mele necazuri.

DORU: Stimată doamnă, am o rugăminte intimă: îmi daţi şi mie o mână de ajutor cu elevii? La muncile uşoare. Adică la nivelat canalul de aducţiune. Vă rog din suflet.

DIRECTOAREA (*îl priveşte lung şi semnificativ în ochi*): O fac numai pentru dumneata personal. Te rog să reţii. (*Se ridică*.)

DORU (*îi sărută mâna*): Îndatorat pentru totdeauna.

DIRECTOAREA: Într-o oră suntem aici. La revedere.

DORU: La revedere. (*Directoarea pleacă. Apare Gheorghe, primarul, care stătuse ascuns*.)

GHEORGHE: Ce părere ai de scorpia asta?

DORU: Ne-ai ascultat?
GHEORGHE: Câteva minute. Ai văzut cât venin aruncă împotriva mea?
DORU (*ca să-l tachineze*): E adevărat că i-ai făcut curte?
GHEORGHE: Ar fi vrut ea!
DORU: Cum stăm?
GHEORGHE: Ţi-am găsit un om formidabil care să te ajute la motoare.
DOKU: Cine?
GHEORGHE: Un pensionar. Figură mare, se pricepe să repare orice, de la maşina de tuns la locomotiva Diesel. Când i-am spus, îi sfârâiau degetele. Trebuie să pice.
DORU: Perfect.
GHEORGHE: Are un singur defect: nevasta nu-l lasă să plece singur de-acasă de frica băuturii. Aşa că baba o să stea tot timpul pe capul vostru.
DORU: Nu-i nimic. O punem să ne cânte.
GHEORGHE: Mă duc în sus. Vii şi tu?
DORU: Du-te! Trebuie să apară şi copiii. Eu îmi pregătesc documentaţia pentru mâine, la judeţ. Mergem împreună, da?
GHEORGHE: Îmi pare râu, dar te duci singur.
DORU: Nu vrei să vii?
GHEORGHE: Nu. Eu nu pot să susţin o idee care nu-mi aparţine.
DORU (*surprins*): Mă rog. Deşi...
GHEORGHE: Poftim?
DORU: În ce calitate mă duc eu acolo să cer aprobare?
GHEORGHE: În aceeaşi calitate în care ai procurat materialele.
DORU: Perfect. O să încerc să mă descurc. Cum îl cheamă pe şeful sistematizărilor?
GHEORGHE: Nu ştiu. Ştiu că, decât să dea o aprobare, mai degrabă îşi scoate-o măsea. (*Pleacă*.)

(*Doru se apleacă deasupra hârtiilor*. *După un timp,*

apare Dora.)

DORA: Tovarăşe comandant...
DORU (*precizează*): Comandant-şef.
DORA: Tovarăşe comandant-şef, vă raportez că am făcut rost de şase femei, care vor lucra la canalul de aducţiune.
DORU: Bravo. Eşti o comoară.
DORA: Ştiam.
DORU: De unde?
DORA: Aşa îmi zice şi mama. Cică: „Tu ori eşti o comoară, ori o belea!”
DORU: Du-te pe teren şi fă o primă inspecţie. Vii într-o oră şi-mi raportezi.
DORA: Am înţeles. Să trăiţi!
DORU (*îngândurat, privind-o absent*): Şi, în general... (*Pauză*.)
DORA: Ce doreaţi să spuneţi?
DORU: Nimic... Vroiam să spun că aşa... în general... Scuză-mă, dar comandanţii sunt, uneori, cam distraţi, uită ce au de spus. A, mi-am adus aminte. Vroiam să spun că tu ar trebui să cam stai pe-acasă şi să te ţii de carte, dacă vrei să dai examen.
DORA: N-am probleme. Intru pe locul unu, doi, trei sau patru.
DORU: Când am timp, te verific, îmi dai voie?
DORA: Când doriţi.
DORU: Bine. Du-te.

(*Dora pleacă. Apare Sofronie, mecanicul pensionar, figură pitorească*.)

SOFRONIE: Sa trăiţi! Sunt Sofronie. Unde-s motoarele?
DORU: Înăuntru.
SOFRONIE: Mă duc să le demontez.
DORU: Ai scule, nea Sofronie?

SOFRONIE: Scule?! Eu, cu o şurubelniţă îţi demontez şi-un vapor. Dar cu o condiţie: să nu stea nevastă-mea pe capul meu. Acuma ştiţi unde e? Acolo, ascunsă după copaci. Mă urmăreşte de cincizeci de ani. Acum i-am zis: dacă te apropii la o distanţă mai mică de o sută de metri trag cu şuruburi în tine.

DORU (*încântat de şarmul bătrânului*): Şi nimereşti?

SOFRONIE: Vai de mine! Am o precizie perfectă. Mă duc să încep.

DORU: Mulţumesc, nea Sofronie. După ce le desfacem începem să le facem. Atunci intru şi eu în acţiune.

SOFRONIE: Fiţi fără grijă, motorul o să iasă.

DORU: Să dea Dumnezeu.

SOFRONIE: Sunteţi credincios?

DORU: Nu. Dar vorba unui mare ateu: Dumnezeu nu există în mod sigur, dar, dacă există, am sfeclit-o. (*Sofronie râde de se prăpădeşte. Apoi pleacă. Doru se pregăteşte şi el de plecare. Apare Dora*.)

DORA: Pleci?

DORU: Da.

DORA: Mereu pleci.

DORU: Mă duc după treburi.

DORA (*melancolică*): De câte ori pleci începe să bată vântul.

DORU: Da?! N-am observat.

DORA: Eu da. Şi se face mai rece.

DORU: Atunci o să vin repede. Poate chiar în noaptea asta.

DORA: Am să te aştept. Am să ţin lumina aprinsă.

DORU: Care lumină?

DORA: A lunii.

DORU (*absorbit*): Nu. A lunii e prea mult. Ţine aprinsă doar o stea. Una din dreptul ferestrei tale. Atunci am să ştiu că te-ai gândit la mine. (*Pauză. El îndrăzneşte să o mângâie pe păr*.) De fapt, nu te gândi la mine. Gândeşte-te la ale tale.

DORA: Păi ce am eu al meu? Măi nimic. (*Pauză*.) La ce te gândeşti?
DORU (*ambiguu*): E o chestie foarte ciudată problema asta a atracţiei.
DORA: Atracţia cui?
DORU: Atracţia astrelor, a obiectelor, a fiinţelor. Atracţia în general... Nimeni nu s-a încumetat să ne-o explice. (*O sărută pe păr*.)
DORA: Te simţi cumva atras de mine?
DORU: Da. Şi nu-mi explic de ce. Uite, acum, de plidă, vreau să plec şi nu pot.
DORA: Ce ciudat!
DORU: Nimeni nu a putut explica acest fenomen din punct de vedere ştiinţific.
DORA: Nimeni?
DOKU: Nici chiar savanţii. Nici filozofii. Nici înţelepţii.
DORA: Nici înţelepţii?!
DORU: Nici.
DORA: S-ar putea să fie vorba de legea atracţiei universale?
DORU: S-ar putea. Adică tot ce există în Univers să se simtă atras de ceva care-i este cel mai aproape în clipa respectivă. O infinită solidaritate a materiei. Înţelegi?
DORA: Formidabil!
DORU: De la atom până la coloşii galactici, totul e căutarea de sine şi de seamăn, o veşnică sete de apropiere, de comuniune. Înţelegi?
DORA: Nu. Adică da.
DORU: Atunci am plecat. Să nu pierd trenul. Ai grijă de treburi... de oameni... Mobilizează-i! Entuziasmează-i! Însufleţeşte-i! (*Dispare*.)
DORA (*singură*): Să-i însufleţesc...
NINO (*gâfâind*): N-avem cozi la lopeţi! (Apar şi „colegii” săi Tase şi Didi.) La târnăcoape, la cazmale...
TASE: N-avem unelte. Cu ce să lucrăm?
DIDI: Ne pare râu, bunăvoinţă am avut... Dar fără cozi...

(*Dă să plece. Ceilalţi, la fel.*)

DORA (*disperată*): Staţi! Nu plecaţi! (*Rupe câteva crengi din pomi.*) Uitaţi, aveţi cozi câte vreţi! Poftiţi!

NINO (*către ceilalţi, dezamăgit*): Într-adevăr, există...

DORA (*către cei trei şi către ceilalţi*): Fraţilor, nu vă lăsaţi! (*Face eforturi teribile ca să improvizeze câteva lozinci.*) Pe şantier activaţi! Căraţi pietre şi pământ... Cu plăcere şi avânt. Căci... (*Singură.*) Căci, ce? (*Urlând.*) Căci, aici, la noi, pe vale... construim microhidrocentrale... (*Singură.*) Dar, de fapt, de ce am zis la plural? Noi facem una singură, de ce să exagerez? Atunci cum ar veni? Căci, aici la noi, pe vală... construim o micro... (*Din ce în ce mai precipitată.*) Fraţilor, nu vă lăsaţi! Canalul să-l săpaţi! Digul să-l ridicaţi! Pietrele să le căraţi! (*În criză de inspiraţie.*) Tra, la, la, la, la! (*Cei trei o privesc nedumeriţi şi speriaţi, după care pleacă înapoi, la lucru. Dora răsuflă uşurată.*) Gata, i-am însufleţit!

Tabloul 5
„A mai trecut un an din viaţa mea!”

În biroul unui şef local, Zare, bărbat în vârstă de circa 60 de ani, cu o figură blândă şi cumsecade, binevoitor şi surâzător, sfătos, pus pe confesiuni. Pe o măsuţă, Doru are nişte hârtii desfăşurate, nişte planuri pe marginea cărora cei doi au discutat până acum.

ZARE: Mulţumesc, dragul meu. M-am edificat. (*Sună telefonul*.) Alo! Da, scumpa mea, vin la masă la ora obişnuită, sigur că da. Am la mine un tânăr inginer foarte simpatic, cum termin cu el am plecat. Nu, n-am uitat, în drum iau aspirine. Pa. (*Închide*.) Soţia mea pune aspirine la murături — ultima cucerire a ştiinţei. Da, dragul meu, m-ai convins, e bine, foarte bine, n-am nici o grijă că va ieşi un lucru minunat, poate chiar o bijuterie.

DORU (*emoţionat de solicitudinea cu care e primit*): O bijuterie n-o să iasă, din păcate, pentru că n-am cu ce, n-am oameni ca s-o finisez, s-o bibilesc. N-am nici materiale, n-am nici timp. Sunt legat, din păcate, de o anumită dată precisă, v-am spus că eu sunt aici în concediu, pe douăzeci şi opt trebuie să fiu la Bucureşti la treabă. Şeful meu e o figură rar întâlnită, poţi să-i furi leafa din buzunar, te iartă, dar să nu întârzii cinci minute dimineaţa că urlă ca din gură de şarpe, în materie de disciplină e neamţ. Sigur, dacă aş fi avut la

dispoziţie trei, patru, cinci luni de zile, plus oameni de meserie, o făceam cu toate dichisurile, ca la carte.

ZARE: Dragul meu, contează să meargă, adică să dea lumină.

DORU: O să dea. Din moment ce există sursa, adică apa, n-are cum să nu dea.

ZARE: Da, n-are cum să nu dea. Din moment ce există sursa...

DORU: Acum, vorbind între noi, profesioniştii, eu am comis o necuviinţă venind la dumneavoastră pentru avizare tehnică cu zdrenţele astea de hârtii. Sper însă că dumneavoastră o să mă înţelegeţi: aici n-am avut condiţii să fac nişte schiţe ca lumea, n-am avut nici măcar hârtie de calc nici tuş, n-am avut nimic, astea sunt, de fapt, nişte schiţe de schiţe, nu schiţe propriu-zise.

ZARE: Am înţeles, sunt nişte bruioane, nişte improvizaţii, dar dumitale, ca specialist, nu-ţi trebuie, de fapt, nici o schiţă, o lucrare ca asta o faci cu ochii închişi.

DORU: Totuşi, să ştiţi că o oarecare bătaie de cap este. Nu în ceea ce priveşte concepţia, ci din punct de vedere practic: materiale, forţă umană, aprobări.... Să ştiţi că nu mi-a fost uşor să fac rost de aprobări pentru materialele de construcţie, pentru partea tehnică... Oamenii sunt prudenţi cu mine şi-i înţeleg, vine un necunoscut, netam-nesam: hai să vă fac o microhidrocentrală. Păi, stai, tată, să vedem, să...

ZARE: Fireşte, fireşte. Oamenii sunt prudenţi.

DORU: Şi, pe urmă, nu toţi sunt ca dumneavoastră, adică de meserie, care să înţeleagă imediat despre ce-i vorba. Sau, pur şi simplu, oameni cumsecade, de bună-credinţă, dispuşi să te ajute dezinteresat. Vă rog să mă credeţi, dar la un moment dat am fost obligat să recurg la procedee care îmi displac profund, la şan... (*Ar fi vrut să zică „şantaj”, dar se răzgândeşte*.) Dar n-am avut încotro. În sfârşit, ce şansă că v-am întâlnit pe

dumneavoastră, care sunteţi o minte deschisă şi un om care m-aţi înţeles din prima clipă!

ZARE: Cum să nu te înţeleg, dragul meu, când eu însumi, la vârsta dumitale, eram la fel! O, Doamne, îmi aduc aminte că acum vreo treizeci şi ceva de ani, îmi colcăia capul de idei, nici nu mai ştiam de care să mă apuc. Aveam, de pildă, ideea unui selector de zgomote la motoarele de mare capacitate, o asemenea invenţie ar fi avut — şi mai are încă! — importanţa ei deosebită. Să înlături zgomotul unui motor de locomotivă, de vapor şi, mai ales, de avion, mai ales azi, când se pune cu atâta necesitate problema stăvilirii poluării sonore, era şi este o mare chestie. Dar tocmai când mă lansasem în treabă, cu toată documentarea pusă la punct, mi se îmbolnăveşte şi moare mama, alergături, zbucium, durere, n-am mai fost om un an de zile, între timp m-am mutat, am pierdut fişele, nu mai aveam chef de nimic eţetera. De asta te felicit pentru felul dumitale de a fi dintr-o bucată: ţi-a venit ideea, te apuci de treabă imediat, nu amâni deloc, mai târziu poate nu mai ai chef, poate ai altceva de făcut eţetera. Ca şi căsătoria: ai cunoscut o femeie care-ţi place, gata, o iei de nevastă pe loc, altfel te răzgândeşti sau ţi-o ia altul.

DORU: Îmi place cum gândiţi. Vă mulţumesc ca mi-aţi dat curaj.

ZARE: Păi să ştii că gestul dumitale e unul de curaj.

DORU (*modest*): O mică aventură. Un hobby.

ZARE: Ei, da, dar există o mare diferenţa între un hobby care consta în colecţionarea cutiilor de chibrituri şi unul ca al dumitale, care aduce folos omului eţetera. (*Sună telefonul.*) Alo! Da, draga mea. Am înţeles: iau şi drojdie de bere. Mai am puţin. Pa! (*Închide.*) Spuneai mai înainte că ceea ce faci dumneata e, de fapt, şi o aventură. Dar te întreb, dragul meu: câţi oameni mai sunt în stare în ziua de azi de aventuri? Mă refer, desigur, la aventuri dezinteresate, aventuri în sine, aventuri

pure şi întru totul sincere. Am citit recent despre fapta extraordinară a unei femei care a traversat singură Atlanticul cu o mică ambarcaţiune. Ce curaj, ce gest superb, îmi ziceam. El bine, ea l-a făcut pentru a câştiga un premiu de nu ştiu câte mii de dolari şi ca să-şi facă popularitate. Dacă vrei o aventură, fă-o doar pentru tine, nu pentru glorie, fă-o fără să te ştie nimeni, doar pentru propria ta satisfacţie. Am să-ţi fac o mărturisire strict intimă, soţia mea nu ştie nimic. Peste opt luni şi şapte zile voi ieşi la pensie. Ştii ce am de gând să fac? Să fug de-acasă. Unde? — mă vei întreba. Nu ştiu exact. Într-o aventură, o aventură lipsită de un scop anume.

DORU: Totuşi, un scop trebuie să albă, volens-nolens.

ZARE: Fireşte, va avea, totuşi, un mobil. Adică voi merge unde voi vedea cu ochii şi cu orice mijloace: pe jos, cu bicicleta, cu trenul, cu schiurile, cu vaporul. Seara, am să mă opresc unde am să pot şi, înainte de a adormi, istovit, îmi voi nota într-un caiet tot ce-am văzut, cu cine am vorbit şi ce-am vorbit. Şi aşa o să merg zi de zi, an de an, până voi îmbătrâni şi n-am să mai pot şi atunci o să mă întorc acasă, am să recitesc tot ce-am scris în caietul meu ca să-mi dau seama ce este lumea şi ce este omul. După care voi muri liniştit.

DORU: Şi, totuşi, de ce vreţi să faceţi asta?

ZARE: Ţi-am spus: fără un scop anume. Doar pentru limpezirea mea intimă. Pentru împăcarea sufletului meu. Nu vreau să plec din această existenţă fără concluzia mea personală. Am cunoscut şi până acum oameni, dar puţini, n-am avut posibilitatea să călătoresc. Acum, însă, vreau să cunosc lumea. Nu oamenii, lumea. Ce este lumea? Lumea nu înseamnă oameni adunaţi la un loc, ci totalitatea acţiunilor şi gândirii lor, a resorturilor intime, ale gesturilor şi simţirii, ale... cum să zic... Eţetera. (*Pauză*.) Asta vreau să fac peste opt luni şi şapte zile, dragul meu.

DORU: Asta, într-adevăr, e o aventură. O aventură grozavă. Trebuie să fiţi un om cu totul deosebit ca să puteţi face aşa ceva. Trebuie să fiţi un om foarte curajos, un om cu totul ales.

ZARE: Încă nu sunt. Dar voi fi. Sau, cine ştie, poate nu voi fi. Poate nu voi avea curajul s-o fac. Gândeşte-te că va trebui să plec fără ştirea soţiei, care nu va fi de acord cu asta nici în ruptul capului, ea nu s-a despărţit de mine nici o singură zi în treizeci şl nouă de ani de căsnicie. Marele meu act de curaj nu va fi aventura în sine, plecarea în necunoscut pentru mulţi ani, ci gestul acela pe care-l voi săvârşi în zorii unei zile, când voi ieşi tiptil din casă şi voi dispare fără să-i spun nici un cuvânt. Şi, asta, cui? Unui om alături de care am trăit o viaţă. Ei, ce zici? Te-ai simţi în stare de aşa ceva?

DORU: Nu ştiu pe moment, dar, în general, sunt dispus să fac orice, cu condiţia să fie ceva interesant şi frumos, ceva care să-mi dea un sentiment pe care nu l-am mai cunoscut. Cred că... (*Sună telefonul*.)

ZARE: Alo! Da, draga mea. Da, poţi să pui supa la încălzit. Plec în următoarele două minute. Da, am să iau şi o pâine. Pa! (*Închide. Se ridică, pregătindu-se de plecare*.) Mi-a părut foarte bine de cunoştinţă, dragul meu. Eşti un băiat de ispravă. (*Se îndreaptă spre uşă*.)

(*Doru îl priveşte nedumerit, apoi îi întinde o hârtie*.)

DORU: Îmi puneţi şi mie un aviz pe...

ZARE: Un ce?

DORU: Un aviz. Primarul e un tip cumsecade, dar speriat de formalităţi. Vrea neapărat o aprobare scrisă. De principiu, sigur...

ZARE: Dragul meu, dumneata m-ai înţeles greşit. Eu sunt de acord cu ideea dumitale, în principiu, mai ales cu gestul dumitale sincer şi generos, cu spiritul dumitale inventiv, activ, nonşalant... cum să-ţi spun, m-ai

impresionat pur şi simplu... Eţetera. Dar aprobarea cum să ţi-o dau? Pe ce bază? Îţi trebuie o documentaţie, o argumentaţie, nu? Chiar dumneata spuneai că astea sunt nişte crochiuri, nişte mâzgăleli făcute în grabă...

DORU: Mă gândeam la ceva provizoriu, ca să avem pentru început o acoperire... o formalitate...

ZARE: Vai de mine! Dar, dragul meu, eu sunt inginer, sunt director, nu-i aşa, lucrez în această meserie de aproape patruzeci de ani, aici, în judeţ, sunt o personalitate respectată. Crezi că eu dau aprobări aşa, la botul calului? Ce-ar zice superiorii mei? „Asta a înnebunit chiar acum, cu opt luni şi şapte zile înainte de pensie, s-a luat după un tânăr aventurier”.

DORU: Dar am înţeles că şi dumneavoastră iubiţi aventura şi aţi visat la ea în forma sa cea mai pură.

ZARE: Da, sigur că da, am visat şi visez. Dar una e visul şi alta e realitatea... Visul e tentant, tulburător, fascinant... Realitatea — implacabilă, concretă, a dracului de concretă, înţelegi? Eţetera...

DORU (*dărâmat*): Deci...

ZARE: Dumneata vii, propui, faci şi pleci. Noi rămânem aici. Aici! Eţetera. (*Sună telefonul.*) Iar şi-a adus aminte de ceva. Răspunde dumneata şi spune-i c-am plecat. (*Iese grăbit.*)

DORU (*ia telefon*): Alo! Da. A plecat, doamnă. Chiar acum câteva clipe. Cine sunt? Da, tânărul inginer de care v-a vorbit soţul mai înainte... Simpatic, da. Ce să fac? Da, sigur. Deci, o sticlă de oţet şi hârtie igienică. Câtă hârtie igienică? Un sul, două? Trei! Perfect. Îi transmit imediat. Sărut mâinile. (*Închide telefonul şi deschide fereastra.*) Alo! A zis să luaţi oţet. Şi hârtie igienică. Şi grăbiţi-vă, că se răceşte ciorbica... tocăniţa... Eţetera... (*În timp ce închide fereastra, trist şi scârbit.*) Aventurierule!

Tabloul 6
„Veni, vidi, vici”

Acelaşi decor ca în tabloul 4; adică sediul „Comandamentului”. Dora, murdar pe mâini şi pe haine de ulei, iese din moară împreună cu Sofronie şi Miliţianul.

MILIŢIANUL: V-am spus eu c-o să meargă? Merge!
SOFRONIE: Domnule inginer, sunt nevoit să v-o declar, deoarece mă obligă conştiinţa: aveţi geniu tehnic.
DORU: Pe dracu’!
SOFRONIE: Nu glumesc. Cum de-aţi mitocosit dumneavoastră piesele astea ca să lasă un motor care să meargă, pentru mine e o minune.
DORU: Asta e un fleac pe lângă ce încurcături am avut acum un an cu o hidrocentrală de pe Olt. Ba mergea, ba nu mergea. M-am dat cu capul de pereţi zece nopţi şi zece zile. Şi când colo, era un fleac.
SOFRONIE: Acum, că am terminat treaba, pot să mă duc şi eu să beau o ţuică mare?
DORU: Poţi, nea Sofronie. Îţi mulţumesc pentru tot ajutorul.
SOFRONIE: În caz că am scandal cu nevastă-mea...
DORU: O trimiţi la mine. Îi spui că eu ţi-am dat aprobare să te îmbeţi.
SOFRONIE: Daţi-mi-o în scris.
DORU: Ce?
SOFRONIE: Aprobarea. Ce e-n mână nu-i minciună.
DORU (*îi scrie ceva pe o hârtie*): Poftim.
SOFRONIE: Mulţumesc. Hai, plutoniere!

(*Cei doi pleacă. Doru vrea să intre în moară, dar apare, grăbit, Gheorghe*.)

GHEORGHE (*panicat*): Vezi că a venit unul de la procuratura judeţeană. Discută cu el!
DORU: Ce să discut?
GHEORGHE: Nu ştiu. Dacă întreabă de mine, îi spui că nu ştii nimic.

(*Dispare. Peste câteva clipe apare un tip durduliu, cu mapă, care inspectează lucrarea cu o figură încruntată*.)

PROCURORUL: Bună ziua.
DORU: Bună ziua. Căutaţi pe cineva?
PROCURORUL: Da. Pe dumneavoastră. Sunt de la procuratura judeţeană.
DORU: Cum vă numiţi?
PROCURORUL: N-are importanţă.
DORU: Tovarăşe Nareimportanţâ, luaţi loc.
PROCURORUL (*se aşază şi scoate un dosar din mapă*): Am primit o sesizare în legătură cu această lucrare.
DORU: Aşa...
PROCURORUL (*ironic*): Îmi daţi voie să continui?
DORU: Vă rog. Sunteţi invitatul meu.
PROCURORUL: Aş vrea să ştiu cu a cui aprobare aţi executat-o.
DORU: Sunteţi curios?
PROCURORUL: Extrem.
DORU: Am depus la forurile judeţene documentaţia pentru aprobare. Chiar din prima zi a lucrărilor.
PROCURORUL: Şi?
DORU: Încă n-am primit răspunsul.
PROCURORUL: Şi?
DORU: Şi?! Între timp, noi am terminat lucrarea. Adică apa curge, roata se învârteşte şi dă lumină. Uitaţi!

PROCURORUL: Şi?
DORU: Şi — asta e. Acum aşteptam aprobarea.
PROCURORUL: Am impresia că trebuia invers..
DORU: În principiu, da. Întâi aprobarea şi pe urmă lucrarea. Dar nu întotdeauna principiile se brodesc cu faptele. Chiar şi dumneavoastră, acum, dacă aţi vrea să dărâmaţi lucrarea — şi bănuiesc că asta vă trece prin cap — aveţi nevoie de o aprobare. Adică nu puteţi dărâma fără aprobare o lucrare făcută fără aprobare. Aici e chestia nostimă, şi pe asta am contat eu. Înţelegeţi?
PROCURORUL: Cât a costat lucrarea?
DORU: Un rahat. Câteva mii de lei. Totul s-a făcut prin bunăvoinţă individuală şi obştească.
PROCURORUL: Totuşi, cât a costat exact?
DORU: Exact, exact nu ştiu, dar nu cred să fi trecut de vreo zece mii. Un fleac. Menţionez că transportul l-am plătit din banii mei personali şi că mai am în buzunar o singură sută, care nu-mi ajunge să-mi iau bilet de accelerat până la Bucureşti, ceea ce înseamnă că ori merg pe blat, corupând conductorul, ori cu personalul, ceea ce n-aş dori nici duşmanilor mei personali, inclusiv dumitale, şi că — notează şi asta — n-am cu ce-mi plăti gazda şi va trebui să-i trimit costul şederii din leafa viitoare.
PROCURORUL: S-ar putea să aveţi mai mult de plătit.
DORU: Plătesc, nu contează: Am leafă, am de unde.
PROCURORUL: Cât v-au costat utilajele?
DORU: Nimic. Le-am luat de la fiare vechi. N-am plătit decât cimentul şi cheresteaua. Iar dacă e să-mi imputaţi, îmi imputaţi numai cimentul, cheresteaua poate fi recuperată. Altfel, vă reclam. Că ştiu şi eu să reclam.
PROCURORUL: Unde lucraţi dumneavoastră?
DORU: La Bucureşti, la un institut de proiectări.
PROCURORUL: Puteţi să-mi spuneţi numele şi adresa exactă a institutului?

DORU: Nu. E secret de stat.
PROCURORUL: Buletinul de identitate puteţi să mi-l daţi?
DORU: Nu.
PROCURORUL: E tot secret de stat?
DORU: Nu. Dar nu-l am la mine.
PROCURORUL: Nu-i nimic. O să ne mai vedem.
DORU: S-ar putea. Deşi nu mi-ar face nici o plăcere.
PROCURORUL: Bună ziua.
DORU: Bună ziua. (*Procurorul pleacă. Apare Gheorghe, care stătuse ascuns după un copac. După el apare şi Iveniţa*.) De ce ţi-e frică, dom'le?
GRIGORGHE: Cum, de ce?
DORU: De ce?
GHEORGHE: De ancheta asta! Crezi că-mi pică bine o chestie ca asta înaintea alegerilor?
DORU: Adică, ce se întâmplă?
GHEORGHE: Cum, ce se întâmplă? Nu mă mai alege!
DORU: Ce?
GHEORGHE: Primar.
DORU: Foarte bine. Mai lasă locul şi altuia. Ce, te-ai născut primar?
IVENIŢA (*în culmea indignării*): Auzi?!
DORU: Sunteţi foarte interesanţi, voi, ăştia, de pe-aici. Puneţi mâna pe o funcţie, cât de mică, şi n-o mai lăsaţi. Ehe!
IVENIŢA: Auzi?
DORU: Aud.
IVENIŢA (*vrea să-i zică ceva urât, dar, între timp, au apărut Tase, Nino şi Didi, curioşi să asiste la scandal*): Cine m-a pus pe mine să te primesc în casă?
DORU: Dracu'!
GHEORGHE: Dracu' să te ia pe tine!
IVENIŢA: Şi să te ducă unde şi-a-nţărcat copiii! (*Către Gheorghe*.) Ţi-am spus eu de-atunci că e nebun la cap!
DORU: Şi eu v-am avertizat că sunt bolnav. Am şi certificat şi reţete.

TASE: Şi noi avem.
DIDI: Cu toate astea, am muncit...
NINO: Forţaţi.
GHEORGHE (*alarmat*): De cine?
DORU (*precizează*): De împrejurări.
TASE: Exact. Nu de oameni, de împrejurări.
NINO: Oricum, noi suntem mândri de această realizare. (*Către Doru.*) Se citeşte pe chipurile noastre mândria?
DIDI: Se citeşte.
NINO: Tu de unde ştii, că eşti analfabet?!
DORU: Eu, personal, aş vrea să vă felicit într-un cadru festiv. Neavând cadrul festiv, vă felicit în acest cadru particular. Aţi fost minunaţi. Nu numai că aţi muncit permanent, dar aţi şi creat o atmosferă propice: veselie, umor, bună-dispoziţie... Ştiţi cât valorează la un loc de muncă nişte elemente umane producătoare de bună-dispoziţie? Aur!
TASE (*emoţionat*): Vă mulţumesc din suflet, în numele meu şi al acestor colegi de breaslă şi viciu.
DORU: Dar ştiţi ce vreau să vă mai spun? Că eu nu mă feresc şi nu mă jenez, ce-am în guşă şi-n căpuşă... Acest primar, aici de faţă, v-a vorbit îngrozitor, de urât, de... jignitor, de... murdar, v-a făcut paraziţi sociali, haimanale etici.
NINO: Primarul?!
DORU: Da. În locul vostru, eu nu i-aş mai da nici un vot pe cuvânt.
TASE: Păi ce, rândul trecut l-am votat?
DORU: Nu?!
DIDI: Şi tot a ieşit.
DORU: Atunci, dacă tot iese, votaţi-l. Aoleu! Cât e ceasul?
NINO (*se uită la ceasul de mână, dar acesta s-a oprit; Îl scuturǎ — nimic! Apoi se uită la soare*): Trei şi şapte minute.
DORU: Vai de mine! La patru fix am tren. Mâine dimineaţa trebuie să fiu la serviciu. S-a dus concediul meu! Vă

salut şi mi-a părut bine de cunoştinţă.

(*Le strânge mâinile lui Didi, Tase şi Nino. Gheorghe şi Iveniţa îl ignoră. Doru le face cu ochiul celor trei şi se îndepărtează, fluierând. Câteva clipe de tăcere. Apoi apare, val-vârtej, Dora*.)

DORA: Unde-i?
IVENIŢA (*după o pauză*): Cine?
DORA: Ei!
GHEORGHE: S-a dus.
DORA: Unde?
IVENIŢA: La dracu' să-l pieptene.
DORA (*încurcată*): Adineaori a venit cineva la noi acasă.
GHEORGHE: Cine?
DORA: Cineva de la judeţ... Cred că era primul secretar. M-a întrebat de tine şi de el. I-am spus că sunteţi aici, dur l-am îndreptat pe alt drum, ca să ajung eu înainte, pe scurtătură, să vă avertizez...
IVENIŢA (*către Gheorghe*): Prostule, acu' te-ai nenorocit! N-ai vrut să mă asculţi pe mine, l-ai ascultat pe el. Unde-i aprobarea scrisă? Unde-i? (*Gheorghe tace*.) Hai să mergem. Măcar să nu te vadă cu moaca asta de lovit cu leuca. (*Gheorghe nu se mişcă*.)
NINO (*către cei doi colegi*): În caz că... vom da noi raportul, nu-i aşa? „Tovarăşe prim! Subsemnaţii, aici prezenţi... Vă raportăm că..."
DORA: Vine!
NINO (*solemn*): Atenţiune! Alinierea!

(*Didi şi Tase se aliniază alături de el, cu mâinile la chipiu şi cu lopeţile ridicate, ca nişte arme, pe umeri. Gheorghe se ascunde după un copac. Dora râde de se prăpădeşte, cu faţa în palme*.)

Epilog

Gara de Nord. A sosit un tren Călătorii părăsesc peronul, cărând după ei neveste, copii, bagaje. Figuraţia — după posibilităţi — va fi, eventual, filmată. Doru aşteaptă în capătul peronului, îngândurat. Trec toţi călătorii. Vrea să plece, dar mai întârzie o clipă. Apare Dora, cărând două geamantane. Descoperindu-se, cei doi au o surpriză care-i iluminează, brusc. Nici unul, nici altul nu sperau o asemenea bucurie. O bucurie pe care reţin cu decenţă. Doru merge spre ea şi-i ia geamantanele.

DORA: Pe mine mă aşteptai?
DORU: Dar pe cine?
DORA: Ştiai că vin?
DORU: Ştiam că trebuie să vii pentru examen.
DORA: De când mă aştepţi?
DORU: De două săptămâni.
DORA: La toate trenurile?
DORU: La toate.
DORA (*emoţionată*): Hai, că eşti grozav!
DORU: Stai să-ţi explic. (*Ridică cele două valize, dar le lasă jos, imediat.*) Ce dracu' ai în ele? Parcă ai căra pământ.
DORA: Într-unul am cărţi şi în celălalt hrană rece: slănină, cârnaţi, afumături.
DORU: Grozav!
DORA: Ce vroiai să-mi spui?
DORU: Ce vroiam să-ţi spun? A, da. După ce m-am întors de la voi... Scuză-mă că nu mi-am luat, atunci, la

revedere de la tine, dar eram presat de timp şi alte chestii.

DORA: Da, ştiu. Ai avut un schimb cam dur cu taică-meu.

DORU: Da, un schimb de idei... Mai ales cu maică-ta. Cum îţi spuneam, după ce m-am întors acasă, aveam o stare sufletească foarte ciudată, ceva nu era în regulă cu mine, eram neliniştit, n-aveam somn, îmi lipsea ceva. Stau şi mă gândesc: dom'le, ce-mi lipseşte? Îmi număr mâinile, picioarele, urechile, ochii, dinţii...

DORA: Părul..

DORU: Da. şi părul. Toate erau la locul lor. Şi, totuşi, aveam o senzaţie de...

DORA: Frustrare...

DORU: Exact. Era ca şi cum îmi lipsea o bucată de fiinţă. Cine crezi că era bucata?

DORA: Eu!

DORU: De unde ştii?

DORA: Pentru că chiar eu ţi-am provocat starea asta.

DORU: Tu?!

DORA: Da. Să-ţi explic cum. După ce-ai plecat fără o vorbă, fără o promisiune, fără o speranţă, m-am supărat, Şi ţi-am transmis imediat chestia asta printr-un fascicul.

DORU: Care fascicul?

DORA: Păi nu ţi-am spus?

DORU: Nu.

DORA: Eu emit fascicule de idei şi sentimente spre orice punct uman doresc. Am această proprietate. Dacă vreau să anunţ pe cineva de ceva nu trebuie să-i scriu, să-i telefonez sau să-i telegrafiez. Îi trimit un fascicul.

DORU: Din cauza asta aveam eu, uneori, impresia că sunt bruiat. Mă gândeam la ceva sau visam şi, deodată, bâzzzz!

DORA: Eu eram. Pot oricând să iau un brevet pe chestia asta. Trebuie să găsesc, însă, formularea ştiinţifică: „Propulsie individuală... intensivă, volitivă şi...” cam aşa

ceva...

DORU: Dar să ştii că eu simţeam că eşti tu. Tresăream şi strigam: E ea!

DORA: Sigur că da.

DORU: Hai să mergem.

DORA: Stai un pic. Stai să-ţi spun ce s-a întâmplat după plecarea, ta. A fost nemaipomenit de nostim.

DORU (*se aşază amândoi pe aceeaşi valiză*): Spune!

DORA: Abia plecaseşi şi apare primul secretar de la judeţ. Tata şi mama o sfecliseră. Ştabul întreabă: „Unde e tipul?” „Care tip?” — zice tata, pierit. „Inginerul, zice, care a făcut chestia”. Tata: „A plecat”. „Unde-a plecat, cum îl găsim, cum punem mâna pe el?” Tata: „Păi, anunţăm organele. Îl găsesc ele, acum trebuie să fie deja în tren”. „Să ştiţi, sare şi mama, bărbatu-meu n-are nici o vină, ăla l-a aiurit şi l-a zăpăcit, fir-ar să fie de escroc şi de haimana, c-a plecat fără să ne plătească masa şi casa pe douăzeci şi opt de zile şi jumătate!”. „Dom'le, zice ştabul, trebuie musai să punem mâna pe el, să ne mai facă vreo zece de-astea în judeţ, plus că vreau să-l propun pentru decorare, cum îl cheamă, unde lucrează...?” şi aşa mai departe. Tata rămâne cu gura căscată, mama — la fel, râsul de pe lume! „Păi, zice tata, nu-i ştiu numele, am uitat să-l întreb”; mama zice: „Poate fii-mea ştie, că-i vedeam mereu şopotind”. Dar eu zic în gândul meu: „Păi cum, adică eu mă duc acolo, iar el să vină înapoi, aici? Nu, zic, nu mi-a spus decât numele mic, şi ăla pe jumătate...”

DORU: Sper că nu l-ai spus!

DORA: Stai să vezi...

(*Cortina cade, dar cei doi continuă să vorbească, străini de tot ce se întâmplă în jurul lor, ca două fiinţe îndrăgostite ce sunt*.)

---- CORTINA ----